

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941. JUNIUS 14.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

III. ÉVFOLYAM 24. SZÁM

ITT AZ ÚJ MAGYAR
VILÁGFILM SZINLAPJA:

ERDÉLYI FILM!

ERDÉLYI FILM!

ELEJÉTŐL VÉGIG „FRIDLI-COLOR” ELJÁRÁSSAL KÉSZÜLŐ SZÍNES FILM!

BESZÉLŐ KÖNTÖS

MIKSZÁTH KÁLMÁN regénye

Filmre írták: ASZTALOS MIKLÓS, PALÁSTHY GÉZA és PACSÉRY ÁGOST

Dr. KATONA JENŐ PRODUKCIÓJA

Diszlettervező: BASTHY ISTVÁN

Zene: VINCZE OTTÓ

Rendező: RADVÁNYI GÉZA

SZEREPOSZTÁS:

Lestyák Mátyás	KISS FERENC	II. Mohamed szultán	SZILASSY LÁSZLÓ
Lestyák Mihály	JÁVOR PÁL	Fábiánné	VASZARY PIRI
Cinna	TASNÁDI FEKETE M.	Budai basa	CSORTOS GYULA
Pintyő	BIHARY JÓZSEF	Cigányasszony	ORSOLYA ERZSI
Szűcs Mihály	LEHOTAY ÁRPÁD	Táncosnő a szultán há- remében	GOLL BEA
Putnoki	BILICSI TVADAR	Olaj bég	JUHÁSZ JÓZSEF
Ágoston	MIHÁLYFY BÉLA	Nazur bég	BÓKAY LAJOS
Pusztai Máté	TOMPA PÜFI	Mollah Cselebi	DANIS JENŐ
Kriston	CSELÉNYI JÓZSEF	Főeunuch	BIHARI NÁNDOR
Porosznoki	KÜRTHY GYÖRGY		

A többi szerepben: Pethes Ferenc, Simon Marcsa, Fáy Kiss Dóra, Bata Erzsi, Szőreghy Gyula, Sárosy Andor, Köpeczi Boócz Lajos, Bodnár Jenő, Falussy István, Kőváry Gyula, Gégh Zsuzsa, Bogáthy Vera, Szabó Ferenc, Hellős Melitta, stb.
Több száz statisztát!

TÖRTÉNIK BUDÁN ES KECSKEMETEN A MAGYARORSZÁGI TÖRÖK VILÁG IDEJÉN!

FORGALOMBA HOZZA:

FILMKERESKEDELMI KFT.

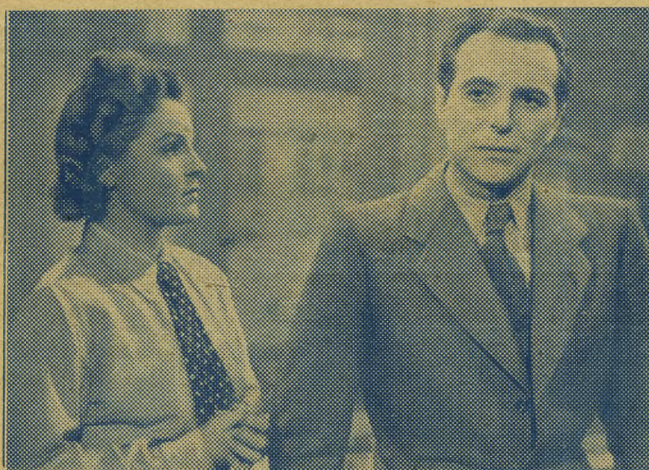
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 8. II. Tel.: 422-577 220-299

SOROZATOS SIKER AZ UFA FILMEKBEN

BUVÁRHAJÓK NYUGATRA!

Nagy érdeklődés előzte meg az Ufa új háborúsfilmjét, mely a legkorszerűbb fegyvernem, a tengeralattjárók életét és küzdelmeit tárgyalja a mai háborús vizeken. Szerdán volt a budapesti díszbemutató, mikor is a közönség lélegzetvisszafojtva csodálta a buvárnaszádok bravuros tevékenységeit.

EGY LEÁNY AKI MINDENT TUD

Magda Schneider

Richard Häussler

címen a Scala mutatja be 16-án a mai dolgozó nők filmjét, amely a mindentudó titkárnő hivatali és magánéletét rajzolja a mai kor szellemében, modern megvilágításban.

MAGDA SCHNEIDER

alakítja a főnőkéért mindent feláldozó bátor kislányt, aki állja az élet kemény ökölcsapásait s csak akkor inog meg kissé, mikor a szívét találja a válaszuton: munka és szerelem nagy kérdései között kell döntenie.

Rendezte:

GERHARD LAMPRECHT

Nászút Haitiba

Szerelem két világrész között! Trópusi világban játszódik az Ufa legújabb filmje, melyet a Rádium fog bemutatni a közeli napokban. GISELA UHLEN, GUSTAV KNUTH és ALBERT FLORATH játsszák a három főszerepet a nem mindennapi témájú filmben, melyet Erich Waschnek rendezett.

Gisela Uhlen

Gustav Knuth

UFA FILMIPARI ÉS FILMKERESKEDELMI RT.

Budapest, IV. Kossuth Lajos u. 13.

Telefon: 18—38—57, 18—38—58.

FILMKAMARAI ES MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

III. ÉVFOLYAM 24. SZÁM.
BUDAPEST, 1941. JÚNIUS 14.
Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.

Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre 30 pengő
fél „ 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán-körút 15.

Telefon: 146—346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: VIII., Sándor-tér 3. T.: 144—424,

144—425

Lakás: VIII., Üllői-út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában

Felelős üzemvezető: Schmallér János.
Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423

TARTALOM:

Filmesztétika az egyetemen	1
Szeptemberben lesz a Filmhét	2
Mozi	2
Vallomás a filmről: Soós László	3
Új filmek:	
Mákvirágok	6
Ököljog	6
Fiatal ördögök	7
Elveszett a feleségem	7
Búvárhajók nyugaton!	8
Főúr, fizetek	8
Hirdetők	8
Technika:	
Újabb hengerfilm vetítógép-típust a hazai filmszínházakban:	
Bruckner János	9
Premiermozik műsora	11
Külföld	11
Hírek	12
Lapszemle	12
Filmcenzúra	III
Szakmai címtár	IV
Hirdetők:	
Kárpát	I
UFA	II
Hunnia	3
Adler	4
Agfa	5
Hungária	6
Kováts	III

MAGYAR FILM

Filmesztétika az egyetemen

Sok vita hangzott már el a filmművészetről. Még ma is akadnak, akik kétségbevonják, hogy van filmművészet. Szerintük a film még olyan fiatal és kiforratlan, hogy filmesztétikáról nem is lehet beszélni. A filmművészet híveinek és megtagadóinak vitájában a tudományegyetem is állást foglalt. Tanszékeket állított a filmesztétikának. Ez a lépés hivatalos elismerését jelenti a filmesztétikának, bármily fiatal is a filmművészet.

Ősztől kezdődően rendszeres egyetemi előadásokon hallgatja a főiskolai ifjúság a filmesztétika szabályait. Új nemzedékek kerülnek ki az egyetemről, amelyek már tudományos alapon ismerkednek meg a filmművészettel. Az elméleti tudás természetesen nem pótolhatja a gyakorlati ismereteket, mert hiszen a filmművészet fejlődését az egészséges filmszakma biztosíthatja. A szakmában tehát művészi és gyakorlati munkatársakra egyaránt szükség van. A filmművészetet irányító szakemberek éppen ezért nem nélkülözhetik a filmesztétikai tudást.

Az egyetemi továbbképzés csak azoknak válik komolyan hasznára, akik megszerzik a szükséges szakismerteket is. Minden főiskolai tanulmány előfeltétele bizonyos előképzettség. A filmművészet munkatársainak, sajnos, csak egy része végez előtanulmányokat. Néhány filmművészeti munkakört előképzettséghez kötötték. Nagy általánosságban azonban minden előtanulmány nélkül bárki elhelyezkedést találhat a szakmában, ha bizonyos gyakorlati ismeretekre szert tett és elég szerencsésen vitorlázott a szakmai örvények között.

Fiatal művésznél; mint a film, amely nem tekinthet hosszú multra vissza és így nem fejlődhetett ki eddig a rendszeres iskoláztatás, érthető, hogy más foglalkozási ágakból került ki a szakmai utánpótlás. Ha végignézzük a szakmabelieken, megállapíthatjuk, hogy kevesen kezdték életpályájukat a filmszakmában. Ezért túlságosan sokrétegű az amúgyis szövevényes filmszakma. Ami azonban érthető volt a múltban és talán megbocsátható még ma, nem kívánatos a jövőben. Az egységes fejlődés feltétlenül megköveteli, hogy olyan munkatársak dolgozzanak a filmművészet jövőjéért, akik mind elméletileg, mind a gyakorlatban kellően felkészültek szép, de nem könnyű feladatokra. Legyen vége már egyszer annak az áldatlan rendszernek, hogy aki más életpályát bármely okból felhagy, egyszerre csak meggondolja magát s kenyérkereset, tőkebefektetés vagy akár hirtelen felébredt művészi elképzelések megvalósítása céljából felcsap filmesnek.

A film ma már sokmillió embernek nyújt művészi szórakozást. Joggal elvárható tehát, hogy azok, akik a filmművészet munkatársává szegődtek, élethivatásnak tekintsék szép pályájukat, amelyre fiatal koruktól kezdve készülnek és amelyben lényeges szerephez csak akkor juthatnak, amikor tehetségükről és kellő felkészültségükről bizonyosságot tettek.

A filmesztétika tanítása az egyetemen a filmművészet hivatalos elismerését jelenti és támogatja a jövő fejlődését elősegítő magasabb továbbképzést. A fejlődésre azonban csak akkor lehet hatással, ha túljut a tanterem falain a gyakorlati életbe. Ezért nem győzzük eleget hangsúlyozni a rendszeres szakmai nevelés és továbbképzés fontosságát, amelynek értékes befejezését jelentheti az egyetemi oktatás, de amely nélkül az egyetemi tanítás csak elméleti tudást nyújt és nem gyakorolhat befolyást a filmművészet fejlődésére.

Szeptemberben lesz a Filmhét

Kiss Ferenc nyilatkozata

Az eddig megjelent nyilatkozatok az idei, harmadik *Filmhét*-tel kapcsolatosan mind azt hangsúlyozták, hogy ma már, két éves multja után feltétlenül folytatni kell ezt az egyetlen nagy film-társadalmi megmozdulást minden évben. Az eddigi tervek szerint az idei *Filmhét* időpontjául július első fele, színhelyéül pedig a Margitsziget alakult ki. Sajnos, az időközben megfontolás tárgyává tett körülmények miatt az idei *Filmhét* idejét nyár derekáról nyár végére kell halasztani. A külföldi, német és olasz hasonló megmozdulások ugyanis minden évben a nyár folyamán szoktak lezajlani és mivel az idén, éppen a magyar film újabbán egyre fokozódó külföldi sikerei után, feltétlenül reflektálnunk a német és olasz vezető filmemberek látogatására, kellett elhalasztanunk az idei *Filmhét*-et.

Nyilatkozat-sorozatunkat a *Filmhét*-tel kapcsolatosan egyelőre nem folytatjuk és ezen a héten csupán a *Kamará* elnökének, Kiss Ferencnek nyilatkozatát adjuk, amely érdemlegesen mutat rá a *Filmhét* szükségességére, jelentőségére és arra, hogy miért kellett azt elhalasztani.

KISS FERENC

a SZINMŰVÉSZETI ÉS FILM-MŰVÉSZETI KAMARA elnöke:

Az idei *Filmhét* megrendezését az Országos Nemzeti Filmbizottság a Kamarára bízta. Örömmel teszek eleget ennek a megbízásnak, de természetesen csak úgy és abban az esetben, ha a két Szakegyesülettől a legmagasabb támogatásban részesülök.

A filmgyártással intenzíven foglalkozó országok körében ma már hagyománnyá vált a *Filmhét*ek tartása. Olaszország a velencei Biennálén mutatja be minden évben reprezentatív filmalkotásait. Németországban a Nemzetközi Filmkamara rendezi meg évről-évre a szokásos filmkongresszust. Ez a tény annak bizonyítéka, hogy milyen nagy súlyt helyeznek Németországban és Olaszországban a film fejlődésé-

re. A két állam a háború súlyos terhei közepette is nem csupán megtartotta, hanem tovább fejlesztette iparát.

Magyarországon a film-szakma már két *Filmhét*et ért meg. Azok a szempontok, amelyek a két baráti állam filmiparát a *Filmhét*ek megtartására indítják, nálunk is fennállanak. A filmgyártás terén elért belföldi eredmények, a filmkereskedelem külföldi kilátásai nemcsak indokolták, hanem kötelességünkkel teszik az idei *Filmhét* megrendezését. A *Filmhét*nek, mint propagandaszakos felbecsülhetetlen jelentősége van. Ehhez azonban alapos előkészítés, a cél szolgálatába állított előadások, komoly művészi színvonalú filmbemutatók kellenek. Egy másik fontos tényező, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni: a külföldi vezető filmemberek és filmgyártók részvétele a *Filmhét*en. Ezt nagyon fontosnak tartom a magyar film fokozottabb külföldi érvényesülése miatt.

A *Filmhét* időpontját úgy kell tehát megválasztanunk, hogy a külföldi személyek megjelenése elfoglaltságuk figyelembevételével mellett legjobban biztosítható. Minthogy a Nemzetközi Filmkamara a közeljövőben tartja meg szokásos kongresszusát és Olaszország a Biennálét a nyár folyamán szintén megrendezi, az idei *Filmhét* terminusa kissé eltolódik és előreláthatólag szeptember elején kerül rá sor.

Hiszem, hogy az idei *Filmhét* hasznos erkölcsi bázisa lesz a magyar film hazai és külföldi propagálásának.

MOZI

SZERKESZTI: v. MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR
MOZGÓKÉPÜZEMENGÉDELYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Gálcsiky Jenő

A magyar mozi-társadalomnak nagy gyászja van. Hosszas szenvedés után elhunyt Gálcsiky Jenő, a Fővárosi Mozgó- és Filmipari r. t. ügyvezető igazgatója. Gálcsiky Jenő a szolnoki Mille-nium mozgó vezetőjeként került a vasutas pályáról a mozi-szakmával összekötöttségbe és úgy megszerette ezt a szakmát, hogy nyugdíjba ment és Budapesten vállalt közöttünk érdekltséget.

Gálcsiky Jenőt mindenütt, ahol ismerték, szerették és becsülték, ellenségei nem voltak, csak barátai. A közügyek iránt különösen, de mindig önzetlen fogékonyságot mutatott, megyéjében megbízottsági tag volt, a Mozi-egyesületben pedig társelnöki, majd választmányi tisztségeket töltött be. Vitás ügyekben sokan fordultak hozzá tanácsért vagy döntésért és ő mindig megtalálta a helyes megoldást.

Gálcsiky Jenő temetése ezerfőnyi tömeg jelenlétében június 9-én volt Szolnokon. Sírját barátai és tisztelői koszorúval berították el. A Mozi-egyesület is koszorút helyezett sírjára. Emlékét mint nemésietkű és aagytudású kartársát és jó hazafiét örizzük meg.

TILOS A KÜLFÖLDI FILMEK IDEGEN CIMÉT HIRDETNI

Illetékes hely felhívása folytán nyomtatékosan figyelmeztetjük a mozgó-színházengedélyeseket és felelős üzembiztosokat, hogy az 54.518-1939 B. M. sz. rendeletet úgy kell értelmezni, hogy a filmek eredeti idegen nyelvű címe akkor sem hirdethető, ha az a film engedélyokiratán (cenzuralap) fel van tüntetve, mivel ez a feltüntetés csak az azonosság megállapítására és megkülönböztetésére szolgál. Kivételt csak azok az esetek jelentenek, amikor az idegen származású címet a film főcímének engedélyezték, (pl. Trader Horn, Bel Ami, Jud Süss).

Mindazok, akik ennek ellenére színlapjukon, diaposzítíven, újsághirdetésben vagy egyébütt feltüntetik a film idegen nyelvű címet, a fenti rendelet büntető rendelkezéseinek teszik ki magukat.

MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGÉDELYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE

vitéz Morvay Pál s. k.
üggy. alelnök.

NYÁRI HIVATALOS ÓRÁK A MOZIEGYESÜLETBEN

A Magyar Mozgóképzemengedélyesek Országos Egyesülete újolag felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy augusztus 20-ig csak hétfő, szerda és pénteki napokon délelőtt 10 és 1 óra között tart filmek számára hivatalos órákat.

Vallomás a filmről

Irta és a magyar rádióban 1939 június 6-án előadta:
SOÓS LÁSZLÓ

Kismozi, vagy nagymozi előcsarnokában nézünk szét, — kezdődhet esti vagy délutáni, ünnepi vagy hétköznapi előadás: a pénztárnál fogynak a jegyek, várakozó tömeg zsigong a sztárok fényképei előtt. Járunk a moziba télen és járunk moziba nyáron; vannak, akik a délután vagy az este egy-két óráját akarják eltölteni itt, vannak, akik családdal mennek moziba, ünnepélyesen, ünnepnaposan; vannak, akik berohanak, mert csak folytatólagos előadást tudnak végignézni s jelenet közben ott-hagyják a filmét. Akár ezek, akár azok, akár amazok közül valók vagyunk: moziba mindnyájan járunk.

Ennyi vágy! Mert a moziba vágyainkat visszük mindannyian. Szívünkben a sajtó messzeségvággyal ülünk be valamennyien a mozi elsötétített nézőterére. A film az a korrall kiérlelődött új hajtása a művészeteknek, amely mindenkire hat, éppen ebben van egyetemes jelentősége.

Mindenesetre megállapíthatjuk, hogy a film még nem jutott el sajátos és saját témájához, még nem érkezett el ahhoz az állomáshoz, hogy a témát önmagából szervesen alakítsa ki. Gondoljunk csak vissza akár az évek hosszú során át látott filmekre. Kalandorfilmek frakkos gangszterekkel, a némafilmek kalandos romantikája, vígjátékok ötle-

tes vagy ötletlen bonyodalmai, történelmi szerelmek és szerelmi történetek ezerszer elismételt variációi nyüzsögnek emlékeinkben anélkül, hogy valamelyik is olyan formát öltene, amely a filmmel szervesen kapcsolódó, tehát maradéktalanul filmtémát jelent. Ami így, az átfogó téma nélküli filmekből megmarad: nem több, mint egy-egy szerencsés kapcsolás, egy mozduló ritmusfoszlány, egy öntudatlan és szép szimbólum, egy-egy eleven kép: nem lehet elfelejteni Harry Baur kozáktáncát a *Bulyba Tárász*-ban, Paul Muni-t az *Édes anyaföld*-ben, amikor a virágra lépni szándékos csizmát hárítja el, Louis Jouvet arcát, mikor belép az éjjeli menedékhelyre, a trabális Wallace Beery széles röhögését, csapzott haját a *Viva Villá*-ban. A képek fölbukkannak és eltűnnek a semmiben, elmosódó kellemű ízt hagyva maguk után.

Ennyi volna csupán, amit kapunk tőlük, amiért moziba járunk? Nem ezt keressük mi a filmben, hanem valami változatlant benne, valamit, ami a művészetre utal.

Mindannyian igazi formáját keressük életünknek, azt az életformát, ami hajlamainknak, hivatottságunknak legjobban megfelel. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy a film hőse — éppen úgy, mint a színpad, a regény, a mese hőse (aki

tulajdonképpen nem más, mint idealizált énünk) — hogyan foglal állást a külvilággal szemben, hogyan oldja meg azokat a bajokat, amelyek bajaink lehetnek, azokat a helyzeteket, amelyekbe kerülhetünk, hogyan él, hogyan lesz boldog. Így rengeteg életformát tapintunk ki, próbálunk át, dobunk el újra meg újra; és amit a film nyújt: éppen ez a pergő változatú, gazdagon kevert sokféleség, megszámlálhatatlanul megannyi lehetőség az átélésre. A hős pedig, a filmnek hősokeket megjelenítő hőse, a filmszínész: csak akkor lesz sztár, csak akkor marad kimagaslóan igaz emlékünkről róla, ha a szerep hozzásegíti, hogy igaz emberségében nyilatkozzék meg előttünk. Éppen ezért: éppen azok a filmek minden körben és rétegben elismert művészei, akik egyéniségüknek, legbensőbb lényüknek mintegy kikristályosításával egy típus legtisztább képviselői. Greta Garbo, érett művészetével, titokzatosságával maga a megoldhatatlan asszonyiság, az *Asszony*. Marlene Dietrich izzó, föllobbanó és lefojtott szenvedélyével a *Nő*; a táncos és törékeny Lillian Harvey a *Tündér*, Clarke Gable a *Férfi*, Robert Taylor a *Fiu*, az *Iffjú*; és Shirley Temple kedveségével és bájoságával a *Kislány*, a *Gyermek*. Nem véletlen tehát, hogy valaki sztárrá lesz és az sem, hogy valamennyien kíváncsiak vagyunk arra, aki szebbnek, tökéletesebbnek, vagy teljesebb életűnek mutatkozik nálunknál. Teljesebb embereket akarunk látni, titokban vagy bevallottan, ezért szeretjük a sztárokat.

Minden figyelemreméltó eseményt,

— legyen az háborús, sport, divat, kulturális jellegű —

MINDIG FRISSEN ÉS RIPORTSZERŰEN HOZ A

L U C E

OLASZ VILÁGHIRADÓ

Forgalomba hozza 1941. június 12-től a

HUNNIA FILMGYÁR R.-T.

FILMELHELYEZŐ IRODÁJA

Budapest, VII., Erzsébet-körút 9-11

TELEFON: 424-130

Valójában egyik művészetnek sincs olyan eleven, közeli kapcsolata a közönséggel, mint a filmnek; és nincs művész, aki annyira távol lenne a közönségtől, mint a film művésze. A tömeg számára csak vizuális, láttatott alakja él, valóság-alakja nincs. Különös, szomorú paradoxon a művész számára: a legnagyobb közönségnek dolgozni, közönség nélkül. A legfőbb inspiráló, a közönség hiányában: „legüres teret érezhetne maga körül, a csókok, könnyek, szenvedélyes jelenetek senkire sem vonatkoznak, a munkának nem volna célja, elveszett, sőtében lezajló munka, a kulisszák, a rendező, a reflektor és a díszletmunkások között”; — ha a hely, amelyen a filmszínház áll, nem lenne sziget: önmaga szigete, ahol kibonthat mindent. Mert hiába akarja megfogni a közönség a színész valóságalkaját, magánélete legaprólékosabb külsőségeiről is értesülve: *Garbó*-ról megtudja, hogy lapossarkú cipőt hord, rövid szoknyát, barna pullover; hogy szórakozott, hogy napokig nem beszél; ilyesmiket megtudhat *Boyer*-ről is; lényegeset annál kevesebbet. A színész (*Garbó*-t, *Boyer*-t említve: a művész) hallgatag és szórakozott, nyilvánvalóan mert belső életét valami leköti; hogy mi, azt végső eredményben mégis csak egyedül a vásznonról tudhatjuk meg. A film művésze itt, a vizuális alakjában adja igazi valóját és nem a valóságalkajában.

A film hatalmas áldozatok árán készül, óriási vezérkarral a színészekén kívül, műszaki személyzettel; tökéletes. Pedig legfőljebb csak egy-egy esztendő élettartamról lehet szó, a tömeg pusztítja a filmet, újat és újat kíván. Itt nyilatkozik meg elsősorban napjaink kereső dinamikája.

A forrongó keresődés, jobb valóságok és megvalósítások felé, volt megérlelője technikai téren is a film születésének. Vitatkozhatunk azon, hogy a film: képi színészet-e, — hiszen mennyi drámát visznek a vászonra; — vagy más művészetek tolmácsolása, — mennyi irodalmi művet, regényt, novellát filmesítenek meg; — új képzőművészet-e, avagy lépés a „Gesamtkunst” felé. De vitathatatlan az, hogy kultúránkhoz a film a technikával kapcsolódik a legszerveesebben.

Még a színész játéka is szériában, gyárilag „készül”, egy-egy jelenet, játékmozzanat bármennyiszor fölvehető a legnagyobb szerep a gépnek jut s a gépi fejlődésnek van minden alárendelve. Mit jelent ez? Ki van alakítva egy hideg, tiszta traverz: a technika acélváza, a mechanizmus. Ezt a vázat étellel lehet és kellene megtölteni; nem alkalmi, nem ötletszerű, hanem szervesen beleépített zenével, nem színpadi tradíciókból fogyatékosan kiemelt, hanem élettéljessé kialakult, szerves filmszínészi játékkal; és a színes filmnél a vizualitás művészetének, a kiteljesült képiességnek szerves, indokolt, harmóniában hangolódó színeivel. A hangnak, színnek, a színpadi színészet játékelemeinek ma még alárendelt életű filmet ezek a behatoló elemek — a már kialakult fejlettségű némafilmhez viszonyítva — megzavarták fejlődésében. Ez azonban csak átmeneti tünet. A film rugalmasságát és fejlődésképeségét éppen az bizonyítja, hogy minden új elemet magába tud olvasztani, anélkül, hogy sajátosságaik mögött elveszne. S hogy egyelőre alá is van rendelve ezeknek: ez a termékeny magábfogadás fázisát jelzi és kibontakozásában eljuthat oda, hogy hanggal, színnel, zenével

csak akkor építsen, ha egy egységes szándéknak alávetve, éppen ezek egészítik teljessé. Ez a szándék pedig a rendezőben, a film hivatott művészeiben tudatosodhatik.

A filmrendező szintetikus művész, egy új, a filmmel együtt született művész-típus. Csak másodsorban fontos, hogy tökéletesen ismerje technikai eszközeit; elsősorban ha nem is színjász, de színészi adottságokból kialakult tehetség kell legyen s mindenekfelett egy új, képies látású, vizuális művésznek kell benne megvalósulnia.

Reinhardt-ot rendezői egyénisége, vizuális készsége úgyszólván predestinálta, hogy filmben művet hozzon létre. A *Szentivánéji álom* *Shakespeare* drámái között vizuális elemekben a leggazdagabb, tehát a legfilmszerűbb. *Reinhardt* ott hibázta el, hogy *Shakespeare*-t akart adni, nem filmet. Gazdagon képszerű jeleneteket épített ki, káprázatos képsorozatokat zsúfolódnak az álom szimbólumaiban, — míg a dráma, a cselekmény mindvégig kifejezetten színpadi.

Greville Örvényé-ről sokat vitatkoztak azok, akik a rendező szándékait nem értették meg. A lelki problémára épített film nem gyors pergéssel, nem fokozott ritmussal dolgozik, hanem szimbólumokkal és a képkapcsolás ritmusával. Ezért mondották nálunk vontatottnak, akik az amerikai filmek időritmusához szoktak és nem ismerték fel a képritmust. Dialógus nélküli, tiszta képek építik fel a belső történetet; a jellemzés filmszerű. (Például: a sportfiú lakásának falán könyvtárszerű ki-képzés; — „intellektuel?” — kérdi meglepődve az asszony. A könyvtár lapja félretelődik, házbár van mögötte. Film-szerű lélekrajz! — A házastársak ül-

nek egymás mellett. Az idő egyhangú múlását az asszonynak az óra lapjában megjelenő fáradt arca érzékelteti.) Minden szimbólum a cselekményhez tartozó szervességgel volt indokolt ebben a filmben.

Az igazi filmet, vagy csak az utalást is arra a filmre, ami egységbe fogná az eddigi eredményeket és kibontakozásra mutatna, az utóbbi évek sem hozták meg. Nem hoztak kirobbanó technikai újdonságot sem, de meglepően sok tiszta törekvést hoztak, kulturált színészi játékok, szép felvételek, tartalmi elmélyedést nemcsak érzelmi, hanem szociális problémák felé is. Irodalmiság és kulturáltság jellemzik a közelmúltban sikert aratott filmeket. Külön kérdés, hogy miért *irodalmi* akar lenni a film? A jelek szerint fejlődésében megállott és eddigi eredményeit akarja kiterjeszteni.

Finom elemeivel és technikai kivitelével a francia *Táncrend* volt a legfilmszerűbb. Érdekes feladatot oldott meg, tökéletes együttessel, kétségkívül előre és közsően kitervelt szándék szerint. A cselekmény hősnőjét a rendező *Duvivier* biztos ösztönrel találta meg *Marie Bell* személyében. *Marie Bell* szépsége szendergő, nem tudatosan megmunkált, nem tudatosan éber. Tökéletesen ő az, akit ez a film hősnőjének kíván. Hiszen a hősnő, *Krisztin*, nem ok nélkül indul el, hogy régi táncosait fölkeresse. A férfit keresi, aki átformálja, aki az igazi szépséget fölébreszti benne, aki elevenné teszi. Ilyen öntudatlan elemek összhangja hozza magával, hogy a film tökéletes átélést nyújt. *Françoise Rosay* az örült nő alakjában megdöbbentően pontos. Szemének kifejezése, mozdulatai tökéletes illúziót keltenek. A fanyar, cinikus s mégis emberien közeli *Louis Jouvet* játssza meg legművészebben azt a pillanatot, amikor fölismeri *Krisztint*. Alig van arcjáték, mozdulat s mégis biztos az érzésünk, hogy valami megdöbbentő történt. *Pierre Blanchar* a legtöbbre törő és legtöbbet vállaló francia színész, — a legszertelenebb is, — ezúttal félelmesen jó. Idegbeteg, félszemű orvosa felejtethetetlen. A színészek játékát a rendező tökéletesen művészi ihlettel fogta egybe. A cselekmény itt képritműt kívánt. Különös hangulatot ütnek meg a tiszta kezdőképek, a mély képritmussal némán lebbenő párás hajnali tó, a magas ciprusok. Emberi szimbólumokban is mélyen igaz ez a film. *Krisztin* férfit csak egyet talál, aki társa lehetne, de ez, éppen mert férfi s mert kötelessége szólítja, elhagyja őt. A rendező igyekezett kihasználni a képi elemeket a férfiélet szimbólumánál: a szabad, havas hegyeknél, s a lassan gyűrűző tónál is, ahová *Krisztin* visszatér, az asszonyélet szimbólumánál. A tájharmóniának ez az öntudatlan és művészi kapcsolása adta a film különös varázsát. A *Táncrend* *Duvivier* tiszta művészi törekvését reprezentálta.

Különös feladatot kellett megoldani *Clarence Brown*-nak, a *Walewska grófnő* rendezőjének. Nem lehetett könnyű dolga a két sztár, *Garbo* és *Boyer* mellett. Alig akadályozhatta volna meg, hogy színészi teljesítményük elnyomja, amire a rendező törekszik: a filmszerűséget. *Clarence Brown* nem is próbálkozott vele. Alárendelt mindent a színészi megnyilatkozásnak és ez speciálisan ebben a filmben érdemnek tekinthető; aminthogy különös példának éppen a *Walewska grófnő* annak, hogy színészi teljesítmény is indokolhat fil-

JÖN A NYÁR
KÉSZÜLJÖN FEL AZ ÚJ
ÉVADRA!

JÓ A HANGJA?
JÓ A VETITÉSE?
GÉPHÁZÁT
ÁTVIZSGÁLOM.

AZ ESETLEGES JAVÍTÁSOKRÓL
ÁRAJÁNLATOT TESZEK
EZ NEM KERÜL ÖNNEK
PÉNZÉBE!
CSODÁLKOZNI FOG,
HOGY KEVÉS PÉNZERT MIT
TUDOK ÖNNEK NYUJTANI
TELJES BERENDEZÉSEK
REDUKTOR-KONVERTEREK
TELEFUNKEN
CSODAHANGSZÓRÓK

FILMHANG
ADLER

MOZGÓSZÍNHÁZAK
BERENDEZÉSE

Budapest, VII. Erzsébet-krt 9-11
New-York-palota. Tel.: 225-759

met. Napoleont alakítani nem könnyű feladat s nem is veszélytelen. Charles *Boyer*-t, hogy várakozáson felül felelt meg, a szerep szerencsés felfogása segítette. Napoleon sokkal inkább a hatalom megszállottja volt, mint ahogy *Boyer* magábfogadni és ábrázolni tudhatta volna. De ő nem is a harc és erő Napoleonját kívánja elének állítani. Ahol mégis érinti a harc és erőszak zsarnokát — mint amikor kényszeríti Walewskát a levél kicsempészésére, — *Boyer* lelkiismeretes színészi munkát ad. Bár mint színészi alakítás, ez a jelenet a legnagyobb teljesítmény, nem vált ki oly megrázó hatást, mint Napoleon monológja a szerelmi jelenet előtt. Ez érthető is. Kérdés, hogy Napoleont mennyire engedte a hatalom démona az asszony felé. A művész-*Boyer*-ben azonban benne van a férfi, aki megérti és várja az asszonyt. Milyen nagy ez a mondata, milyen egyszerű: „Ha most kimegy, én egyedül maradok” . . . „Az álmaidról beszél, az európai egyesült államokról” *Boyer* alakításában ez vallomás, gyónás az asszony felé. A gyerekkoráról: „Fáztam, mindig fáztam . . .”. A hatalmas szerep *Boyer*-ből kihozta azt az alakítást, amely villamos hatást váltott ki a néző lelkéből.

Rendezői bravurnáljával több, kompozíciójában rendezői mű volt az *Olimpiász*-ről készült film, amely — korunk sportrajongásától függetlenül is — élményt adott. Leni *Riefensthal* nagyszerű és teljes rendezői művészete minden kitalált mesénél izgalmasabb módon hozza szemünk elé az olimpiai játékokat. Lassú ritmussal változó képei- nek, teljességgel filmszerű képkompozíciójának értelmét így foglalhatjuk szavakba: a tökéletesség utáni vágyról, a szépségről és erőről, a test csodáiról és költészetéről mesélnek nekünk azok a szobrok, amelyeket márványba áldott a görög művész, amikor megalkotta a szépség ideálját. A szobrok elevenek voltak, mielőtt formát kaptak a márványban és megelevenednek újra, mihelyt föltámadnak az emberben. A játék, a kedv kifejezői, a dobás, ugrás és futás klasszikus mozdulatai támadnak föl a modern atlétikában. A test ma is készül a csodára s úgy áll a térben, mikor bizonyosságot kell tennie a végső megfeszülésről: egyedül — a szobrok magányával, arcán a küzdés diadalával és szomorúságával. Minden olimpiász ilyen bizonyágtétel volt a görögök számára, — olvashatjuk le a filmről — s az ma is. Ez a film, annak ellenére, hogy *valóságról* készült, pergő képeiben és villámgyors történéseiben bemutatásában filmszerűbb minden elképzelhető filmnél. A felvételek kitűnőek: minden mozdulatot külön élvezhetünk. Felejthetetlen egy-egy arc feszültsége, ahogy a belső erő birtokba veszi lassan az egész testet, úr lesz fő-

MAGYAR
MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítő-
hivatal hat. eng. megbízottja

DIJTALANUL KÖZVETIT
SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kiegészítő-
szekre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

lőtte; már semmi más nem létezik, csak egyetlen akarat, zárt egység, hogy megszülessék a testnek művészi ihlet teljességében fogant remekműve: a rekord. A marathoni futás drámai eleven- sége zárja le a film első részét, mint- egy rámutatva a sport értelmére s ezzel mélyebb jelentést is adva a filmnek. Mindaddig a vetélkedés, az egymás kö- zötti, pillanatnyi erőfeszítés volt a fon- tos, — de számít-e most, hogy ki győz? A feladat: legyőzni a földet, amely ól- mosan húzza le a testet, a fontos: le- győzni a távolságot, — a fontos, hogy győzzön az ember.

Akár mint rendezőt, akár mint szí- nészt tekintjük, a filmnek eddig csak egyetlen egységes művésze van; ismer- jük őt mindnyájan. S lehet-e művésznek paradoxabb tragédiája, mint az övé: művészileg kiteljesíti önmagát, alkotá- sait létrehozva megalkuvás nélkül, elér sikert, gazdagságot, világnévet, majd- nem két évtizede neveteti a közönsé- get; s nem azzal arat elismerést, ami *lényege*, — művészetét csak honorálják, de nem értik meg. *Chaplin*-re gondol- junk, az értelemnek erre a fanyar bo- hócára. Senki nála jobban nem ismeri a film eszközeit; az igazi filmet ő te- remtette meg; az ezernyi gátlással, belső és külső nyomorúsággal küzdő hős alakját, a vakmerő és gyámoltalan pol- gár alakját ő teszi halhatatlanná.

Már maga a maszkja is tudatosan a film eszközeinek alárendelt, abból az időből, amikor a fehér és fekete foltok ellentmondása érvényesült legjobban. Az egész maszk stilizált egyszerűség, ahogy egyszerűek a tökéletesség hata- rán mozgó színészi eszközei is. Nem drámai elemekkel, nagy mozdulatokkal, nem a színpad gesztusaival hat, hanem a film — a fényképezhetőség — legfi- nomabb elemével, a mimikával. Mit tud ez a sápadt arc mondani az ember- ről! Hogy tud átszellemülni a szép előtt, büszkélkedni egy látszólagos hős- tett után! Egy *Chaplin*-mosolyból re-

konstruálni lehetne korunk emberének megfélemlíttetését, félszeg büszkesé- gét, kesernyés alázatát.

Chaplin útja egybeesik a film első fejlődési ütemével, amikor a témától távol, csak ötletekkel lehetett. Kis re- mekműveiben, a burleszkekben egy pil- lanatra sincs szünet, kiesés a ritmus- ból, a pergő képek kapcsolásának üdítő egymásutánjából. Alakjai, jellemzései stilizáltak, a legegyszerűbb eszközökkel, hogy könnyen megjegyezhetőek legye- nek. Primitíven ábrázol, mint a gyere- kek. Partnerei közül, akit ki akar emelni, kövérré teszi, szakállt ragaszt neki, azonnal felismerhető jellemzéssel. Lélektani motívumai ezzel szemben an- nál fejlettebbek. Hiszen a nevetetés művészete nem primitív művészet. Min- dig valószínű elemekből indul ki, eze- ket torzítja a komikumig és torzításá- nak is megvan a valószínűsége. Képei- nek fokozódó komikuma a helyzetekből adódik, semmi magyarázat, a képek ön- magukat jelentik: a cselekményt.

Chaplin megmarad a némafilm mé- lyebb kifejezési eszközeinél s a hangot csak illuzió-fokozásra használja, alá- vetve mindig a filmszelekménynek. Teljességgel tudatosan építi fel minden munkáját. Csupa szerkezet, csupa for- mákra egyszerűsített törvény a víz; a történet nem terjeng szét hőmpolygó ütemmel, ezen a vázón halad. Képkap- csolási szimbólumai egyszerűségükben föl sem tűnnek, nem erőltetett szimbó- lumok, ezért nem is „szépek”. Mélyek és igazak. A *Nagyvárosi fények*-ben a virágokat nézi s a virágok között a lányt. Hátralép, előrelép, háta mögött a felbontott úttest fekete mélységét záró lap emelkedik, süllyed. Amikor előre- lép, a mélység kinyílik mögötte, amik- or hátralép, becsukódik. Feltjük, hogy belesik; de ő a szepet nézi átszelle- mülten: nem veszhet el.

Egészen új, tökéletesen filmszerű és lehetőségeiben még ki nem aknázott te- rület a trükkfilm. Csupa ritmus, szín, hang és képrítmus, tartalma csupa éle- sen kiexponált fordulat, változat, ötlet. A lehetetlen megvalósul a trükkfilm- ben, a mesék feltámadnak benne. Fil- men, színészi játékkal nem lehetne megvalósítani annyi ötletet, tiszta nai- vitást, az életnek azt a színességét, ele- venségét, a csodák elvontságának azt a tündéri valóságát, ami a mese.

Érdemes felfigyelnünk komolyan a filmre, erre az új művészetre. Mert túl a rendezői hibákon, dilettantizmuson, az alacsony ízlésnek és üzletnek tett engedelményeken, itt valóban új művé- szet keresi formáját. Amint ez a kere- sés megoldást nyer, a film is kialakult művészet lesz, saját eszközeivel ad át- élést a lélekben, — művészet lesz te- hát és elveszti mai közönségét: a tö- meget.

Nyersfilm

ÚJ FILMEK

Mákvirágok

(Club des Aristocrates)

Irta: Jean Pierre Feyder

Rendezte: Pierre Colombier

Főszereplők: Jules Berry, Elvire Popescu, Pierre Larquey, Jean Tissier, Vivianne

Romance, André Lefaur

Beszél: franciául

Magyar szöveg: Siklósi Iván

Hossza: 2370 méter

Cenzúra: felüli

Kölcsönző: Pogazus

Bemutatta: Forum, június 6.

*

Egy tönkrement világfi, Armand elvesztette a vagyonát és öngyilkos akar lenni, de inasa, aki egyébként a betörőszakmában is otthonos, lebeszéli erről s a pénztelenség ellen egy-két kisebb szélhámosságot ajánl. Armand erkölcsi érzéke tiltakozik ez ellen, de végül mégis belemegy. Már első kísérleténél kudarcot vall. Ellop egy karkötőt, de egy szélhámos banda tőle lopja viszont el. Erre egy vidéki ismerőséhez megy vadászatra, itt megismerkedik egy grófnővel, aki nagyon megtetszik neki. Közben eltűnik a házigazda vagyont érő nyakéke. A vendégek kénytelenek a kastélyban maradni. Az ékszer Armand lopta el, tőle elkéri a grófnő, aki kerülő úton visszajuttatja tulajdonosához. Közben, míg a vendégek nem hagyhatták el a kastélyt, otthon lakásu-

kat alaposan kifosztották. Így jön rá Armand, hogy a grófnő egy veszedelmes kalandtársaság feje, s a nyaklánc ellopása csak jó alkalom volt hogy a vendégek lakásait a grófnő emberei kirabolják. A hurok egyre szorul a grófnő és bandája körül, a grófnő azonban egy fantasztikus és merész ötlettel kivágja magát a veszedelemből. Armand feleségül is veszi, de nászútjukat kellemetlen incidens zavarta meg: letartóztatják őket mert ott is valami szélhámosságot követtek el.

*

A francia újdonság az újabban annyira divatbajött bűnügyi vigjátékok közül való. Egy remekül megszervezett szélhámos társaság zseniális trükkjeiről szól. Van benne néhány egészen eredeti, frappáns ötlet és egy sereg jó színész. Közülük Elvire Popescu jelenti a szellemet és az eleganciát. Jules Berry a közvetlenséget, Vivianne Romance — ezúttal szőke hajjal — a szépséget és Pierre Larquey a humort.

K. M.

Ököljog

(Wyoming)

Irta: Jack Jevne, Hugo Butler

Rendezte: Ricard Thorpe

Főszereplők: Wallace Beery, Leo Carillo, Ann Rutherford, Lee Bowman, Bobs Watson

Gyártotta: Metro

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Váczai Dezső

Hossza: 2436 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: Metro

Bemutatta: Royal Apollo, június 10.

A XIX. század vége felé, Amerika vad vidékein gyakoriak voltak a vonatrablások. Reb Harkness és cimborája, Pete is ezt a szép mesterséget űzték. A kiszemelt vonaton katonák utaztak és a két rabló kénytelen volt menekülni. Pete a zsákmánnyal megszökött, otthagya Reb Harknesset az idegen vidéken. Reb bujdosása közben csatlakozott Dave Kincaidhez, aki hazafelé tartott, Wyomingba, a farmjára. Egy Bart nevű ember lelőtte Davet, mert észrevette, hogy el akarja hajtani a nyáját. A haldokló Kincaid arra kéri Reb Harknesset, viselje gondját anyátlan gyermekeinek. Reb Harkness megfogadja, hogy bosszút áll Kincaid gyilkosán. A Kincaid-farmon Jimmy és Lucy szeretettel fogadják Reb „bácsit”, aki otthon talál náluk. Néhány nap múlva Reb feltartóztatja a postakocsit, amelyen Bart utazik, kényszeríti, hogy adja át a pénzt, amelyet az elhajtott jószágért kapott. Mikor Bart ellenkezik, lelövi. A kocsis pontos leírást ad Harknessről. Reb bemeleg Angel Citybe, hogy megpatkoltassa a lovát. Lefe, a kovács részeg. Helyette nővére, Belle patkolja meg Reb lovát és rögtön tisztában van a helyzettel. Mivel azonban Bart ahhoz a bandához tartozott, amelynek titkos feje Buckley és amely állandó rettegésben tartotta a város lakóit, felajánlja segítségét Rebnek. Másnap Custer tábornok katonáival a Kincaid-farmra megy és letartóztatja Reb Harknesset. Reb börtönbe kerül, ahol Belle meglátogatja. A tenyeres-talpas, arany szívű Belle és a vad Reb beleszeretnek egymásba. Reb megszökik. Elmegy a Kincaid-farmra. Találkozik a többi farmerrel, akik elmondják, hogy Buckley bandája elhaj-

ELVESZETT

A FELELŐS ÉGIEM

Mulatságos bécsi vigjáték

Paul Kemp
Hans Moser
Theo Linggen
Oscar Sima
és Lucie English
a főszerepekben

Sürgősen
kösse le
és ossza be:

elveszett
a felelős égiem

Bemutatta
az OMNIA
filmszínház

HUNGÁRIA FILM, VASS JÓZSEF
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÜRÚT 8. — Telefon: 42-20-10

totta állataikat. Kéri Rebet, legyen segítségükre. Reb és a farmerek formálisan megütköznek a banditákkal. Buckley bosszúból feltüzeli az indiánokat, hogy támadják meg a farmokat. Ezen az éjszakán Reb visszatér a városba és párbajban megöli Buckleyt, majd elindul Kalifornia felé. A dombról búcsúpillantást vet a Kincaid-farmra, ahol boldog volt. Észreveszi, hogy indiánok fel akarják gyújtani az épületeket. Petét Custer tábornokhoz küldi segítségért, ő pedig a farmhoz vágat, ahol vitézül vezeti az ellenállást, míg Custer katonái megérkeznek és szét-szórják az indiánokat. Custer tábornok eljön búcsúzni. Belle megkérdi tőle, hogy mi lesz most Reb Harknessel. Custer mosolyogva jegyzi meg, hogy kénytelen lenne letartóztatni Rebet, ha a szeme elé kerülne. Reb a szénakazalban rejtőzik és észébe sincs a tábornok szeme elé kerülni. De azért tudja, hogy a börtönnél is szigorúbb rabság vár rá, erről majd gondoskodik Belle.

*

A film vadnyugati történet, — tegyük mindjárt hozzá, hogy a legjobb fajtából való — sőt, ha pontosabban akarnók a műfajt meghatározni: vadnyugati vígjáték. Természetesen azért az izgalmas elem dominál. Kévs filmet láttunk, amelyben ennyi izgalom lett volna összesűrítve. Vonatrablástól kezdve az indiántámadásig minden elképzelhető kalandban része van a nézőnek. Amellett olyan finom humorral van átszőve a sok izgalom, amelyet ilyen zsánerű filmeknél egyáltalán nem láttunk. A bemutatón perceként felcsattant a nevetés és a taps egy-egy szellemes vagy váratlan fordulat nyomán. És mindezekon felül Wallace Beery alakítása! Az amerikai filmművészetnek ez a színészi óriása a színjátás legmagasabb fokát mutatja be és a legkényesebb művészi igényt is kielégíti. A vadnyugati történetek kedvelőinek pedig — tekintve, hogy igazán jó vadnyugati filmet már nagyon régen nem láthattak — csemege lesz a film.

K. M.

Fiatal ördögök

(You are not so tough)

Rendezte: Joe May

Főszereplők: Nan Grey, Billy Halup

Gyártotta: Universal

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Lajtay Károly

Hossza: 2000 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: Imago

Bemutatta: Décsi, június 10

*

Amerika országúti útjait sok munkanélküli, sőt munkakerülő rójjá... Közöttük egy kis, dologtalan, lusta csapat, a Fiatal Ördögök. Mindégy, hogy hova kerülnek, fontos, hogy lehetőleg munka nélkül szerezzék meg azt, amire szükségük van. Egy kis városkában azonban rajtavesztenek. Veszedekezésbe keverednek a városka lakóival és a seriff „szörnyű” büntetést mér ki rájuk: 10 napig dolgozniuk kell. Tom, a kis csapat kapitánya és teljhatalmú főnöke, igyekszik magát behízelegni a seriffnél, hogy kevesebbet kelljen dolgoznia, de ellenkező eredményt ér el: a seriff annyira megkedveli, hogy munkát szerez neki és elválaszthatatlan barátjának, Pignek. A többiek hadd dolgozzanak a fogházudvaron, őket kettőjüket elviszi a környék legszebb birtokára, a Posító farmra, reméli, hogy a rendes környezetben új embereket faraghat a fiúkból. A Posító farm, Posito mama tulajdona. Kedves, jóindulatú öreg-

asszony, aki munkáit gyermekeinek tekintti. Más öröme nincs is, férje évekké elerőlt meghalt, egyetlen kislia pedig régeselegén egy hajókirándulás alkalmával eltűnt, azóta se tud róla semmit, de az anyák makacs szeretetével és ösztönével még mindig visszavárja. Tomnak kapóra jön a hiszékeny öregasszony. Elhiteti vele, hogy ő az elveszett fia, mert 15 évvel ezelőtt ezen a környéken találtak meg ismeretlen emberek és vitték a lencsházba. Posito mama boldogan öleli magához elveszett és megtalált „fiát”. Tomnak és Pignek remek dolguk van a farmon. Posito mama tejbe-vajba fürösztli őket, sőt, amikor észreveszi, hogy Tomnak tetszik Milly, a kis farmerlány, minden erejével segíti a fiatalok kezdődő szerelmét. A seriff rossz szemmel nézi ezt a szép „családi életet”. Ő az egyetlen, aki tudja, hogy Posító mama kislia nem lehet életben, megtalálták néhány héttel a szerencsétlenség után a gyermek hulláját a folyóban, de az asszonynak nem merték megmondani. Tom könyörgésére és Posító mama kedvéért, mégis elhatározza, hogy egy darabig nem szól. A kedves pájtások kiszabadultak időközben és meglátogatják Tomot, rögtön munkát kérnek és kapnak is, persze nem tudják, hogy itt komolyan is kell dolgozni. Az első nehéz napok után azonban mindjobban megkedvelik a farméletet, már komoly munkára is lehet őket használni. A farmon nagy bajok vannak. A Nagyirtok Szövetkezet ultimátumot küld Posito mamának, szállítsa le a béreket, vagy nem veszik át tőle a termést. Posito mama nem enged! Nála rendes emberek dolgoznak, ő rendes béreket is fizet. Ha nem veszi át a termést a Nagyirtokos Szövetkezet, majd eladja másnak. Igen ám, de honnét szerez kocsikat az elszállításra. A Szövetkezet a városban található minden kocsit kibérelt, úgy, hogy Posito mamának már-már ügylátszik, nyakán marad a termése és tönkre megy a farm. Tom eddig tétlenül ült. Ezt azonban már nem tűri tovább. Felébred a jobbik énjé, nem hagyja a „mamáját” megkárosítani. Rengeteg mulatságos bonyodalom után a fiatal ördögöknek sikerül furfangos trükkjeikkel túljárni a gonosz farmerek eszén, Posito mama pedig boldogan öleli magához Tomot, akiről már régen tudja, hogy nem az ő fia, de akit úgy megszeretett, mintha a sajátja lenne!

*

Amerikában is — úgy látszik — kezdik megérteni a mai idők szavát. Az amerikai filmművészet is egyre többet foglalkozik korunk legégetőbb kérdésével, a szociális problémával. Ez a film több ilyen kérdést vet fel. Az amerikai országutak munkanélküli csavargóinak életével, a kartellek munkabérszorsorával, a kistermelők elleni könyörtelen harcaival foglalkozik ez az érdekes amerikai újdonság. S ami a legfontosabb, ezeket a komoly problémákat könnyed formába önti, pompás, jól pergő vígjátékban találja, úgy, hogy a néző mellette kellemesen szórakozik.

K. M.

ÖSKERESZTÉNY MOZIGÉPÉSZ

Budapesten állást cserélne. Jelenleg egy budapesti másodhetes filmszínházban működik. Szíves megkeresést „Elsőrendű munkakerő” jelígyével a kiadóhivatal továbbítja.

Elveszett a feleségem

(Die verschwundene Frau)

Rendezte: E. W. Esnd

Főszereplők: Paul Kemp, Hans Moser, Theo Lingen, Oscar Sima, Lucie English

Beszél: németül

Magyar szöveg: Lajtay Károly

Hossza: 2436 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: Hungária

Bemutatta: Omnia, június 10

*

Kilíngén kisváros járásbírája néhány napos útra indul. A fogalmazót, a kétbalkezes Vieröcklöt bízta meg helyettesítésével. Vieröckl első dolga rendeleteket kiadni, amivel a kisvároska nyugalalmát felforgatja. Bartel, a jónévű író és felesége, Hansi boldogan élnek, szeretik egymást, de házasságukat egy „valaki” elrontja, ez a „valaki” Zsuzsi, Bartel öreg kutyája, akit Bartel imád és Hansi sírva panaszkodik az egyetlen bánatát barátnőjének, Hannának, a gráci fogorvosnőnek, aki szívesen vállalkozik, hogy a kutyát magával viszi Grácba, de az undok Zsuzsi megszöklök Hannától és visszaroohan gazdájához, aki éppen őmiatta veszekedik feleségével. Hanna a kutya keresése közben összeismerkedik dr. Steinerrel, aki jóképű, megnyerő fiú, csak kissé túlhevésen udvarol Hannának, aki ezt a kísérletet csattanós pofonnal honorálja. Hansi elkésederetten elhatározza, hogy férjének választania kell: vagy ő, vagy Zsuzsi. Közli Bartellel, hogy ő elutazik, férje csak akkor jöhet utána, ha az „undok dög” kint van végre a házból. Utközben azonban találkozik Hannával. Bartel és felesége közti hangos jelenetnek Vieröckl is tanúja, aki mindenben rögtön büntényt szimatol. Bartel asszony nélkül, elhagyatottan lézeng a házban. Zsuzsival is rengeteg bosszúsága van, elhatározza, hogy véget vet ennek az áldatlan helyzetnek, elpusztítja Zsuzsit. Elküldi egy gyerekkel barátjához, dr. Steinerhez, az állatorvoshoz, egy cédulával, hogy pusztítsa el sztrichninnel. A kutya utközben kirántja magát a gyerek kezéből és a kislífiú elveszti Steiner dr.-nak írt levelet. Levél nélkül állít be és otthagyja a kutyát. Steiner boldogan ismeri fel a kutyában azt a dögöt, amely révén a szép gráci nővel megismerkedett, megkérdi Barteltől Hanna címét és azonnal utána utazik. A szerencsétlen levél Vieröckl kezébe kerül. Boldog! Most végre felvirradt az ő napja! Itt az igazi nagy büntény, amit csak ő tud megoldani. Első ténykedése elfogatni Bartelt, felesége meggyilkolása miatt. Vieröckl buzgalomban körözve levelet ad ki Steiner dr. ellen, akit a gráci detektívek éppen akkor fognak el, amikor végre első találkájára indul, hogy a szép Hannát meghódítsa. Killíngénben ezalatt a legnagyobb felfordulás van: Vieröckl a fél várost letartóztatja, mindenkit, akinek hite szerint köze van a büntényhez. Steiner elmondja, hogy Hannával volt találkája, erre Hannát is elfogja és Steinerrel egy zárkába kerülnek. Közben Hansi megdondolja magát, mégse tud férje nélkül élni. Vieröckl most látja csak, milyen baklövést követett el, igyekszik a járásbíró hazatérte előtt mindent jóvátenni, ez sikerül is neki, különösen Steiner dr. és Hanna halásak neki, mert elhatározták, hogy a közös zárkát még súlyosabb börtönnel cserélik fel: összeházasodnak. A bírő kezébe kerül Vieröckl nyugodtan jelentésközi: Nem történt semmi különös, mint ahogy Killíngénben nem is történik soha semmi!

A film ötletesen figurázza ki a detektív-regényeket. Főhőse a kéthálkezes irnok, aki mindenben büntényt keres. Ez a szerep Hans Mosernak nyújt alkalmat egy mulatóságos alakításra. Rajta kívül felvonul a német komikusgárda színe-java: Paul Kemp, Theo Linggen, Oscar Sima. Céljukat, a nevetetést, ha legtöbbször a helyzetkomikum vaskos humorával is, de eléri.

K. M.

Búvárhajók nyugatra!

(U-Boote westwärts)

Irta: George Zoch

Rendezte: Günther Rittau

Főszereplők: Ilse Werner, Joachim Brenneke, Josef Sieber, Herbert Wilk,

Carsta Löck

Gyártotta: UFA

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2738 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: UFA

Bemutatta: Uránia, június 11

*

Egy portyázó úttjáról hazatérő búvárnaszád legénysége előre örül a hosszú szabadságnak, de ez váratlanul véget ér. Parancsnokuk, Hoffmeister kapitány egy különleges célra kirendelt búvárnaszád parancsnokságát veszi át. Régi legénységének legnagyobb része örömmel mond le az alig várt szabadságról, hogy követhesse körülrajongott parancsnokát erre a feladatra is és vele tart egy távoli rokona Benedikt tengerészhadnagy, akinek ez lesz az első útja. A naszád veszedelmes kalandba kerül, ellenséges felderítők rohanják meg, majd folytatja útját kijelölt célja felé. Hoffmeister valóságos atyja legénységének. A búvárnaszád portyázó útja során megállít egy holland tehergőzöst, melynek ártalmatlan rakományáról kiderül, hogy a hajó repülőgéppalkatrészeket szállít Angliába. Benedikt hadnagy és három embere vizsgálja felül a rakományt és miután megállapítja, hogy dugárú, azt a parancsot kapja, hogy robbantsák fel a hajót. A holland legénység csónakba száll, amikor a távolban angol rombolók jelennek meg és a búvárnaszád parancsnokának csak annyi ideje marad, hogy megtorpedozza a hollandit, aztán eltűnjön a habokban. A naszád megmenekül, de Benedikt hadnagy és három társa az angolok foglya lesz. Röviddel utóbb a búvárnaszád periszkopján Hoffmeister parancsnok megdöbbenve fedezi fel, hogy egy úttjáró keresztező angol romboló ugyanaz, amely az ő legénységének négy tagját fedélzetére vette. Torpedó suhan — hatalmas robbanás rázza meg a naszádot, a romboló süllyed! Benedikt hadnagy kötelességtudásának áldozata — búvárnaszád hősi halottja lett! Hosszú és győzedelmes út után hazatér a naszád és a búvárflotta parancsnoka a naszád legénysége előtt búcsúztatja a vissza nem tért Benedikt hadnagyot, aki egyike lett azoknak, akiknek emlékét a német haditengerészet meg fogja őrizni!

*

A német búvárnaszádok hősi személyzetének életét, fegyelmét, szenvedéseit és bravúrjait mutatja be a film. Ez a dús mag, amely köré egy kedves történet fűződik. Rendkívüli aktualitásán fogva mindvégig lebilincselő a film, amely nem csak szórakoztat, de történelmi jelentőségű is. A közönség sok jelenetet szinte visszafojtott lélekzettel csodált. A film, a német katonai teljesítmények örök dokumentuma. V. D.

Főur, fizetek!

(Minuit Place Pigalle)

Irta: Maurice Dekobra

Rendezte: Roger Richebé

Főszereplő: Raimu

Gyártotta: Société Parisienne

Beszél: franciául

Magyar szöveg: Lajthay Károly

Hossza: 2250 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: MIF

Bemutatta: Radius, június 12

*

Prosper, a Flamant Rose mulató főpincére nyugalomba vonul. Megtakarított pénzéből vidéken birtokot vesz és ott akarja hátralevő napjait leélni. Ám Páris varázsától nem tud szabadulni. Egyszer vetőmagért megy a fővárosba. Bemegy, most már, mint vendég a Flamant Roseba meglátogatni a régi kollégákat. Megtetszik neki, hogy most őt szolgálgák ki a mulatóban, mindennapos vendég lesz és ott veri el minden megtakarított pénzét, ahol megkereste azt. A pénz is elfogy. Prosper egyre jobban csuszik lefelé. Végül kénytelen visszakönyörögni magát abba a mulatóba, ahol először, mint főpincér megkereste, majd mint vendég elverte vagyonát. Alkalmazták mosogatónak. Közben keresztlányja férjhezment egy dúsgazdag fiatalemberhez, akinek ő mutatta be. Büszkeségből nem tárja fel helyzetét előtte. Egy nap azonban a tulajdonos hivatja Prosper. Eladta a mulatót és az új tulajdonos ragaszkodik, hogy Prosper legyen a főpincér. Este a mulatóban találja keresztlányát férjével. Azok elmondják, hogy az új tulajdonos — Prosper. Ők, akik a boldogságukat neki köszönhetik, vették meg számára a mulatót. Prosper boldogan cseréli fel a főpincér fekete nyakkendőjét a tulajdonos fehér nyakkendőjével.

*

A sokat emlegetett francia esprit talán még egy filmben sem jutott annyira érvényre, mint Raimu új vígjátékában. Az egész film párisi levegőt áraszt, de ez a levegő a kiesit léha és romlott Párisé s így számunkra — bármennyire szellemes is a film — idegen. Raimu talán eleve legnagyobb vígjátékalakítását produkálta a főpincér szerepében. Ővé az egyetlen főszerep, a többiek csak epizódisták, de — mint a francia epizódisták általában — kitűnők.

K. M.

RUHATÁRI BÉRLETET

keres mozgósínházban öskeresztény, óvadékkal rendelkező, hadviselt, többszörösen kitiüntetett tiszt. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába „Kitűnő referenciák” jelíggel.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN

a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a

Turul Szépművés B. E. Vetítőtörzse
VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

HIRADÓK

MAGYAR
FILM

903. sz.

1. A japán császár születésnapja. (Nippon)
2. II. Vilmos német császár meghalt.
3. Német ejtőernyősök Kréta szigetén. (Deutsche Wochenschau)
4. Hitler—Mussolini találkozó. (Luce)
5. A magyar miniszterelnök Rómában. (Luce)
6. Bárdossy miniszterelnök hazatérése. (M. F. I.—Somkúti)
7. A magyar könyv napja a fővárosban. (M. F. I.—Somkúti)
8. Hóman kultuszminiszter Erdélyben. (M. F. I.—Nagy L.)
9. Magyar—német teniszmérkőzés 3:2. (M. F. I.—Megyer)
10. Vasúti aluljáró avatása Kecskeméten. (M. F. I.—Zsabka)

90 sz.

1. Virágkiállítás Berlinben.
2. Pályaavatás Madridban.
3. Sportünnepély Rómában.
4. Svéd úszócsarnok.
5. 35.000 néző előtt folyt le Argentina és Peru labdarugómérkőzése.
6. Erdőtűzek Amerikában.
7. Az első képek Kréta szigetének elfoglalásáról.

XV. évf. 24. sz.

1. Francia kiállítás Madridban.
2. Körutazás Murtennél.
3. Csizszolják a világ legnagyobb gyémántját New Yorkban.
4. Kiképzés az ár elleni küzdelemre Ausztráliában.
5. A kutyaidomítás büszkesége Marylandban.
6. Amatőrfényképezés szépségversenye, Kaliforniában
7. Ifjúsági boxmérkőzés
8. Égő erdőrészetek.

TECHNIKA

SZERKESZTI:

BRÜCKNER JÁNOS OKL. GÉPÉSZMÉRŐK, TANÁR, A MMOE SZAKÉRTŐJE,
AZ ORSZ. MAGY. MOZGÓKÉPÜZEMVEZETŐ- ÉS GÉPREZELŐ TANFOLYAM TANÁRA

Újabb hangosfilm vetítógép-típusok hazai filmszínházakban

Előadta a Magyar Kinotechnikai Társaságban 1941. június 10-én

BRÜCKNER JÁNOS

okl. gépészmérnök, tanár,

A Mozgóképezemvezetői és Gépkezelői Tanfolyam előadója, MMOE szakértő

Aki néhány évvel ezelőtt végigjárta hazai filmszínházainkat, sok esetben tapasztalhatta (sajnos nem egy helyen még ma is tapasztalhatná), hogy a

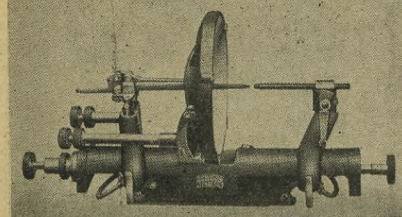
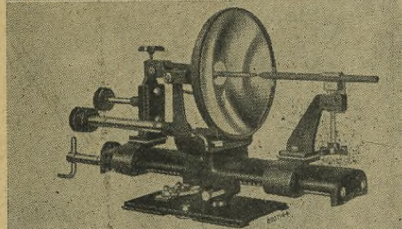
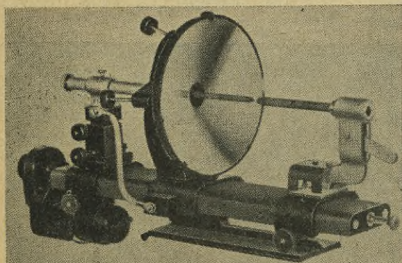
eljárás az akkori idők nyomasztó gazdasági viszonyaival és magyarázatot ad erre egyes színházi vezetők téves felfogása, mely szerint a gépházat és vetítőberendezést a közönség nem látja, tehát ez a színház többi része mellett bizonyos mértékig elhanyagolható.

Az utóbbi négy év alatt ez a sajnálatos jelenség csökkenőben van. Színházaink vezetőinél szerte az országban nagy átalakítási és felújítási kedv tapasztalható. Sorra létesülnek a mintaszerűen kiképzett, korszerű gépházak, bennük megfelelő teljesítményű vetítőberendezésekkel. (Közéleti becslés szerint 160—170-re tehetjük az újabban fel-

ka az a megfigyelés, hogy a közönség igénye a filmszínházzal szemben egyre fokozódik. A néző erős kritikát gyakorol a filmszínházban kapott hangosfilm-előadás minősége fölött és ennek eredményeképpen szívesebben látogat olyan színházat, ahol tökéletesebb előadásban, tehát zavartalanabb élvezetben van része.

Az átalakítási és új berendezési munkálatok során színházainkban szép számban jelentek meg újabb típusú hangosfilm-vetítógépek, melyek a régihez képest szembevetülő különbségeket mutatnak. Céлом tehát az, hogy bemutatásokkal kísérve, a hazai filmszínházainkban újabban felszerelt hangosfilm-vetítógépek jellemző sajátosságait összefoglalóan áttekinthetjük.

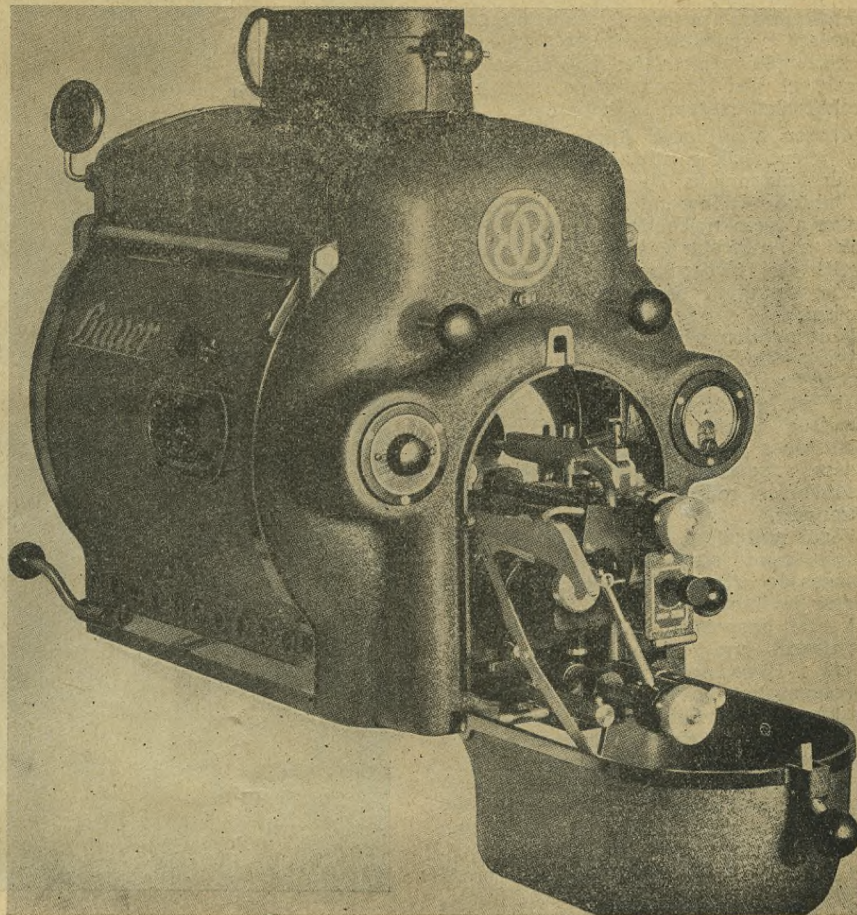
Mai hangosfilm-vetítógépeinket, ha jellemezni akarnók, mindenekelőtt néhány alapvető vonásra kell reámutatnunk. E vonások közül elsőnek a szolgáltató fénytjelzőteljesítmény növekedése jelölhető meg. A növekedés egyik régebbi oka a hangos vetítívászonban keresendő. A régi vászonhoz képest az újabb, a hang áteresztő képességét fokozó nyílások miatt több fényt bocsát keresztül, tehát kevesebbet ver vissza a nézőtér felé. Az átbocsátott fény mennyisége a nézőtér felé elveszett és ezzel az összerendezés vetítéstechnikai határfoka csökken. A másik ok abban van, hogy ma jobban kivilágított képet kívánunk, egyrészt, mert ez bizonyos mértékig plasztikusabbnak tűnik, másrészt,

1. sz. ábra.

filmszínházi üzem többi része mellett a gépháznak, a vetítő-berendezésnek mostoha sors jutott. Míg színház átalakítás-kor, vagy új színház létesítésekor a nézőtér kiképzésére, kényelmes, luxusos kivitelére vagy az előcsarnok díszítésére stb. tekintélyes összegek álltak rendelkezésre, addig a gépház és vetítő-berendezésre a legtöbb esetben erősen redukált anyagi keretek maradtak. Ezért a gépház-méreteket a legkisebbre zsugorították és a berendezés sokszor régi, erősen használt, idejétmúlt, nem a színház méreteinek megfelelő teljesítményű volt. A karbantartásnál is igyekeztek a gépház és vetítő-berendezés rovására minél többet lefaragni.

Ez a sajnálatos jelenség annál inkább volt meglepő, mert a túlzott takarékoság végeredményben a színház legközelebbi részét sújtotta, amely rész pedig a színház működését első sorban biztosította. Némiképpen menthető ez az

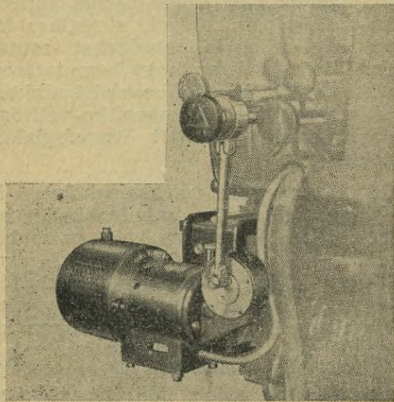
2. sz. ábra.

szertelt gépek számát.) Az öröndetes átalakulásnak, a javuló gazdasági helyzet mellett, kétségtelenül fontos indíté-

mert a kópia fotografikus finomságai csak így érvényesülhetnek. A harmadik ok a színes filmek számának emelkedé-

sében van. A színes kópia színárnyalati szépségei több fényt és főleg megfelelő színösszetételű fényt kívánnak.

Általánosan jellemző második tulajdonságként felemlítjük az új vetítőberendezéseken egyre tökéletesebben megvalósuló egyenletes hajtást. A hang minősége jelentős mértékben függ úgy a filmszalagnak a résoptika előtti egyenletes, csúszós-, surlódásmentes haladásától, mint a gépfejnek rázásmentes sí-

3. sz. ábra.

ma járásától. Emiatt pl. gépeinken a szíjhajtás helyett a kényszerhajtás egyre jobban terjed.

Harmadik jellemző sajátosság a könnyű és gyors kezelhetőségre való törekvést jelölhetjük meg. Egyrészt a filmszínházi üzem percekre beállítottsága, másrészt a vetítő-berendezést 7—8 órán át kiszolgáló gépkezelők megerőltető és veszéllyel járó igénybevétele teszik e törekvéseket nagyon is érthetővé.

Minden géptípusnál fokozott mértékben jelentkezik a tűzbiztonság növelésének tendenciája. Új gépeinknél ezért különböző védőberendezéseket találunk, illetve a régieknek más megoldását, melyek a nagyobb fénytelsítménnyel együtt járó filmszalag gyúlési és robbanási veszélyt vannak hivatva csökkenteni.

Mint minden gépi berendezésnél, úgy a hangosfilm vetítógépnél is, a legnagyobb üzembiztonságot akarják elérni. Ez a szerkezeti részek bizonyos túlméretezését vonja maga után, amivel együttjár a gép külső méretének növekedése. Az üzembiztonságra törekvés eredményezi mai gépeink kitűnő kenési viszonyait.

Végül szolgáljon említésül a gazdaságosság, mint jellemző sajátosság. A gazdaságosság főleg a fénytechnikai határfok javításában nyer kifejezést.

A mai hangosfilm vetítő-berendezés bennünket most érdeklő legfontosabb részei a következők: 1. a fényforrás, a fénysugarakat a képkapura irányító optikával; 2. a filmkocka felnagyítását végző vetítő optika; 3. a filmszalagot folyamatosan, illetve szakaszosan mozgó, gyűjtőnével gépfejnek nevezett szerkezeti rész; végül 4. a hangrész.

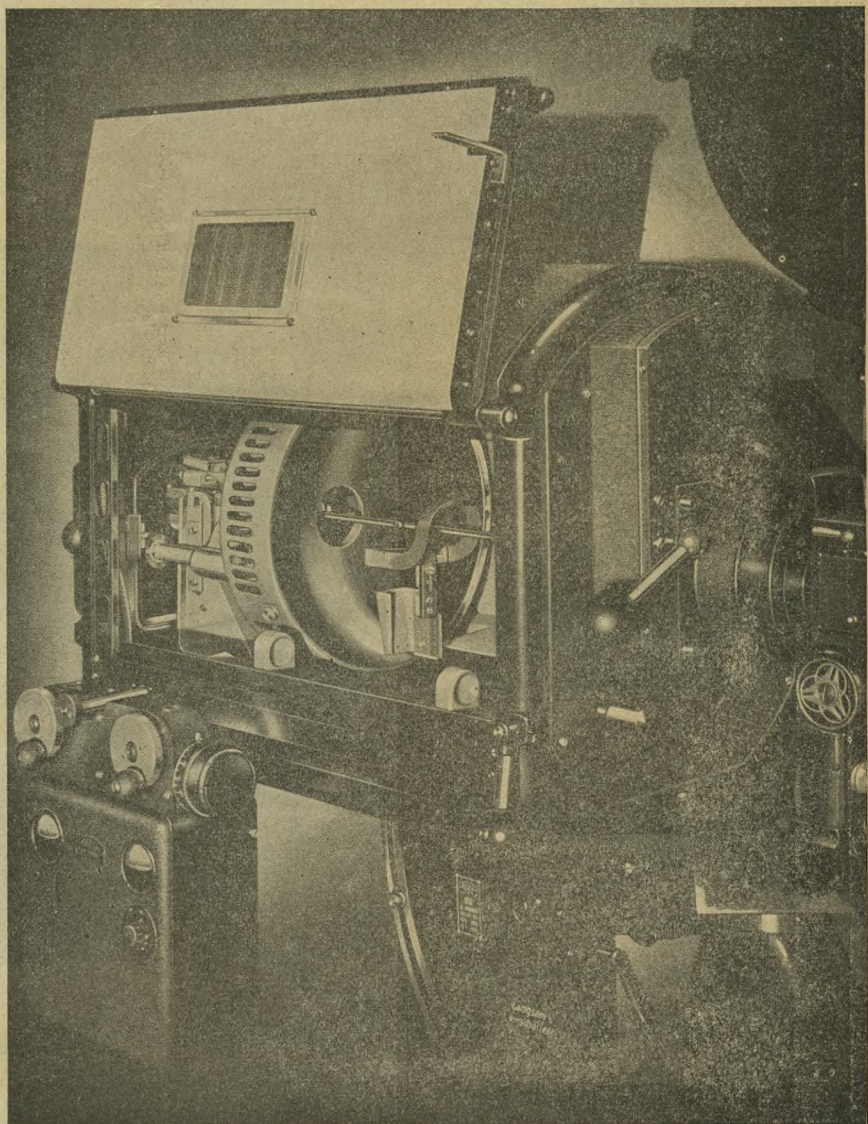
1. Mai vetítógépeinken úgyszólván kizárólag egyenárammal táplált ívlámpák szolgálnak fényforrásként. A váltóáramú ívlámpa kedvezőtlen tulajdonságai miatt igen ritka. A legtöbb középtelsítményű tükörlámpánál a szenek helyzete vízszintes. Ez a rendszer a kezelésbeli egyszerűség és gyorsaság miatt terjedt el általánosan. Az első ábra három darab különböző gyártmányú (felülről lefelé

haladva AEG, Bauer, Zeiss-Ikon) tükörlámpát mutat be. A hátoldalon kiálló csavarok a szenek összehúzására, a szentartók együttes mozgatására (fókuszállítás), a negatív szentartó vízszintes és függőleges mozgatására és végül a tükörlámpának két irányú mozgatására szolgálnak. Mindegyiknél megtaláljuk a gyors állítószervezetet, mely szeneléskor a mozgó csavartól független, gyors hátrahúzást tesz lehetővé. E tükörlámpáknál különös védelem alatt áll a szentartókat mozgó csavarorsó. A megvilágító optika egyetlen homorú tükörből áll, amely a kráterből feléje érkező sugarakat visszaverődés útján a képkapura irányítja és itt a kráter felnagyított képét állítja elő. A tükör közepén furat van, amelyen át a negatív szén nyúlik előre. A homorú tükrök gömb, aszferikus vagy kinezol alakúak. Gömbtükröt csak kisebb teljesítményű lámpáknál alkalmaznak az itt fellépő nagymértékű gömbi eltérés miatt. Közép és nagy teljesítménnyel a javított gömbalakra felépített aszferikus tükröt használják. Ezeknél a javított eliptikus alakra fel-

sítmény, ill. ampere-szám szerint 200, 250, 300, 356 mm. Nagy áramerősségnél vagy erős döntésnél a felszálló égéstermékek a tükör felső peremét jobban felmelegítik. Emiatt az üvegben belső feszültségek támadnak és könnyen repedésre vezethetnek. Ennek elkerülésére a tükör felső részén kivágást készítenek.

Új berendezéseiknél a tompaszögű szénállású lámpák főleg a nagyteljesítményű (60. A-tól felfelé) fényforrásoknál fordulnak elő. Ezeknél a megvilágító optika már nemcsak tükörből, hanem tükörből és laposan domború lencséből áll. Ennél a régebben Artizol rendszernek nevezett elrendezésnél parabola tükör áll a pozitív szén kráterével szemben és a tükör párhuzamos fénynyalábot állít elő, melyet a lámpaház elején lévő fentemlített kondenzor lencse irányít a képkapura.

A gépkezelő munkáját könnyítendő, sok helyen alkalmazzák az önműködő szénösszehúzó szerkezeteket. Itt hajtó motort találunk, amely a szénecsúcsok közötti távolság megnövekedésekor működésbe lép és a szeneket a beállításnak

4. sz. ábra.

pitett kinezol tükröt használják. Ezeknél a gömbi eltérés hibája nagymértékben csökken. A tükrök átmérője a telje-

megfelelően bizonyos távolságig összehúzza. A motort jelfogó kapcsolja be. A jelfogó behúz és akkor zárja a motor

áramkörét, amikor a széncsúcsok eltávolodása következtében a feszültség megnő. Az önműködő szénösszehúzó szerkezetek a gépasztalra (2. ábra: *System Bauer*), vagy lámpaszerkezetre vannak szerelve.

Az ismertetett lámpaszerkezetek közönséges vagy normál szennel működnek, vagyis olyanokkal, amelyeknél tömör szerkezetű negatív szennel szemben lágyabb beléssel ellátott, de különleges hatásokat előidéző anyagokat nem tartalmazó bélszén áll. E szének jellegzetes tulajdonsága, hogy a pozitív szénen képződő kráter hófoka az áramerősségtől függetlenül közel állandó és ennek értéke kb. 4.000°C. Az áramerősség növekedésével a kráterfelület növekszik, de a fénysűrűség változatlanul tekinthető. Ez a filmvetítéget illetően azt jelenti, hogy nagyobb fényáram esetén az ennek eléréséhez szükséges nagyobb áramerősség és vastagabb szén mellett a kráterfelület is megnövekszik, amivel a képkapu tulsugárzása is erősebbé válik. A megvilágító optika ugyanis a képkapuban a kráter nagyított képét állítja elő. Ez a nagyított kép annál nagyobb, minél nagyobb a kráterfelület. A tulsugárzáson csökkenthetünk, ha a tükrőlámpával a képkapuhoz közelebb jövünk. A közelítésnek azonban határt szab egyrészt az összetartó fénynyalábnak lévő szén és széntartó, melynek árnyéka is mind közelebb kerül a képkapuhoz, másrészt az egyre meredekben összetartó, illetve széttartó fénynyaláb, melyet a képkapu után az objektív már nem tud gazdaságosan átfogni és így tulsugárzási veszteségek állnak elő. Ezek miatt a horizontális helyzetű lámpát 35 A. fölött nem gazdaságos terhelni, mert a nyert fényáramtöbbet elvesz a fenti veszteség miatt. Nagyobb fényáram esetén tehát olyan ívlámpaszennel alkalmazunk, amelynél a fénysűrűség a kráterfelület növekvése nélkül illetőleg csökkentése mellett fokozható.

Ugyancsak szükség van másfaja ívlámpaszénre a színesfilm miatt is. A közönséges ívlámpaszének fénye narancssárgás színezetű. Ez a nappali világosság színösszetételétől különböző, tehát a színesfilmet vetítve, a színekben bizonyos torzulás következik be.

A fenti kétfős kívánságot valósítja meg a *Beck* vagy másnéven H. I. szén. Ezeknél 3x4-szer nagyobb fénysűrűséget érünk el avval, hogy lényegesen nagyobb áramerősséggel terheljük a szénket. E nagyobb áramerősségnél a pozitív és negatív szénből gőzárakok indulnak ki, melyek a pozitív kráter előtt találkozva, vakítóan világító gőzpáraként helyezkednek el. A gőzpára fénysűrűsége 2—3—4-szerese a közönséges bélszén kráter fénysűrűségének. A szénátmérők lényegesen kisebbek. Pé-

dául 35 A esetén közönséges szennel 14x13 mm-es szénket kell vennünk, a *Beck*-szének ugyanezen áramerősségre 6x5. A nagy áramsűrűség miatt a szénpálcákat vastag vörösréz bevonattal látják el.

A *Beck*-szének jóval gyorsabban égnek, mint a közönséges szének. Ezenfelül: míg normál szennel a pozitív és negatív szén egyenlő arányban fogy, addig *Beck*-szennel a pozitív szén a negatívhoz képest 1.5—2—3-szor gyorsabban ég. A pozitív szén égési sebessége az áramerősségtől függ és növekvő áramerősséggel növekszik. A *Beck*-szén ezek szerint költségesebb üzemeltetést jelent.

Az ívfeszültség normál szennel 45—55 V körüli érték, *Beck*-szennel 35 A-nél 30 V, 55 A-nél 35 V, 110 A-nél már 45—50 V, vagyis a feszültség az áramerősség növekedésével emelkedik.

A *Beck*-fény színösszetétele közelebb áll a nappali világosság színösszetételéhez. A *Beck*-fény tehát a színesfilmek vetítésére alkalmasabb fényforrás, mint a közönséges ívlámpaszén. Külföldön, pl. Németországban előírják, színesfilmvetítéshez a *Beck*-fényt. Magyarországon is számos színház használja ezt a szénfajtát színesfilm-műsor esetén.

A szének nagyobb égési sebessége és a pozitív szénnek a negatívhoz képest gyorsabb fogyása miatt a *Beck*-szennel működő tükrőlámpák különleges önműködő összehúzó szerkezettel vannak felszerelve. A 3. és 4. ábrákon *Bauer*-, illetve *Zeiss-Ikon* típusú tükrőlámpa-szerkezetek, illetve lámpaház látható. Az itt alkalmazott tükrőrátmérő 350 mm. A szénket összehúzó motor állandóan jár, az előrehaladás sebessége beszabályozható, ugyancsak a pozitív és negatív szén előrehaladása közötti áttétel folyamatosan beállítható. E lámpákban 400 mm hosszúságú szének helyezhetők el. E nagy hosszúság miatt a pozitív szén a kráter előtt közvetlenül alátámaszják. Az ívhelyzet biztosítására fúvómágnes szolgál.

(Folytatjuk)

MAGYAR
FILM
az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Búvárhajók nyugatra!	jún. 11-től
CASINO	Érik a gyümölcs	jún. 3-tól
CITY	Édes ellenfél	jún. 11-től
CORSO	Az asszony, az orvos...	jún. 6-tól
DÉCSI	Fiatal ördögök	jún. 10-től
FORUM	Mákvirágok	jún. 6-tól
OMNIA	Elveszett a feleségem!	jún. 10-től
RÁDIUS	Fűsz, fizek!	jún. 4-től
ROYAL APOLLO	Ököljog	jún. 10-től
SCALA	Csalódott lányok	jún. 2-től
URÁNIA	Búvárhajók nyugatra!	jún. 11-től

UFA	
Fox	
Hausz	
Metro	
Imago	
Pegazus	
Hungária	
Hausz M.	
Metro	
Fox	
UFA	

KÜLFÖLD

NÉMETORSZÁG

A tanácsadó és felülvizsgáló szerv első évi jelentése

Az 1940 februárjában a német birodalmi filmkamara elnökének jóváhagyásával felállított tanácsadó és felülvizsgáló szolgálat a közelmúltban tette/közé első évi jelentését. A szolgálat elsősorban a mozi-technikai, művészeti és gazdasági problémáival foglalkozik.

A NSDAP 10 éve

A német birodalmi propagandaszervek egyik legrégebb intézménye, a filmkölcsön hivatal a napokban ünnepelte tízéves munkásságát. A tíz év alatt a nemzeti szocialista német munkáspárt filmszervezete óriási méretűvé fejlődött. Az intézet 1000 autó felett rendelkezik közöttük hét nagy hangos leadókocsi és hangosfilmautó, ezenfelül 1008 normál és 23 keskeny hangos leadógép. A teljesítmény is ennek arányában óriási. 1939-ben főleg olyan helységekből, ahol mozi nem működött, kerekelt 200.000 előadást tartottak, amelyeket 40 millió néző látogatott. Az 1940-es háborús évben a bemutatók száma megközelítette a negyedmilliót, míg a nézők száma elérte az 50 milliót. 1939-ben és 1940-ben 13.000 ifjúsági előadást tartottak 6 millió kiskorú néző előtt. Ezenfelül 1940-ben 14 millió gyermek vett részt 55.000 oktatófilm előadáson. A háború kitörésekor azután ez a szolgálat a táborokban és kórházakban tartott szórakoztató előadásokat a hadsereg részére. A hadsereg kötelekében 1939-ben 5 és félmillió, 1940-ben közel 20 millió német katonának tartottak bemutatásokat. Ennek arányában óriási másolatszámokban használtak fel filmeket is 1940-ben 2876 játékfilm kópiát használtak fel a katonai vetítéseknél.

OLASZORSZÁG

Filmbeszámoló Rómában

Az olasz népművelésügyi miniszter a római *Cinecittában* a film- és moziszakma képviselői előtt részletes évi jelentést adott, amelyben beszámolt a háborús év ellenére is az olasz filmipar jelentős haladásáról. Ugyanakkor üdvözölte *Pavolini* miniszter a német *Reichsfilmkammer* alelnökét, *Melzer dr.-t*, aki német-olasz filmcsere tárgyalásokat folytatott Rómában.

Az olasz film új vezérigazgatója

Az olasz közművelődésügyi minisztériumban a filmügyeket dr. *Veio Orazi* vezérigazgató intézte. *Orazi dr.-t* utóbb Udinébe helyezték át polgármesternek, míg a filmügyek élére utójaként dr. *E. Monaco* került, az olasz film régi szakembere.

ROMÁNIA

Német mozi Bukarestben

A *Seara* újság jelentése szerint Bukarestben német mozi helyeznek üzembe. Az elképzelés szerint Bukarestben német filmeket játszó bukaresti elsőhetes film-színház a német filmeket a berlini premierrel egyidőben hozná ki Bukarestben is.

SZLOVÁKIA

Szlovák filmbehozatal

A *Nastup Film* rt. jelentéséből kitűnik, hogy az elmúlt évben Szlovákiában 138 játékfilm és 84 rövidfilmet vittek be, amelyet 167 szlovák mozi játszott. Ezek között 94 játék- és 70 rövidfilm Németországból származik, míg 12 filmet Olaszországból vittek be.

HIREK

KISS FERENC OLASZ FILMEN

Majdnem minden héten híre érkezik hozzánk annak, hogy egy-egy nagyobb filmsztárunk milyen őszinte sikert arat külföldön, főleg Olaszországban. Örömmel számolunk be a legújabb magyar filmsztársikerről, amely Kiss Ferenc, a *Nemzeti Színház* örökös tagjának a *Kamara* elnökének, sok-sok felejthetetlen filmszerep alakítójának nevéhez fűződik. Értesülésünk szerint az olasz filmgyártás, nevezetesen a római *Rex* filmgyár egy nagyszabású drámai főszerep eljátszására hívta meg Kiss Ferencet, aki augusztus végén tesz eleget a meghívásnak.

AZ OMME SZAKTANFOLYAMÁNAK KÉT HETE

Az OMME június 3-án megnyitott szaktanfolyamának két hete zajlott le eddig. Hivataltól nyílik alkalmunk résztvenni ezen az első, úttörő filmkereskedelmi tanfolyamon és örömmel állapítjuk meg, hogy az eddigi előadások mind színvonal mind gyakorlat szempontjából a legértékesebbek. A válogatott előadói kar tudása, tapasztalata legjavát nyújtja a hallgatóknak, akik odaadó érdeklődéssel figyelik a hasznos előadásokat. Az elmúlt két héten Sigler Frigyes, Kovács Gusztáv, Váczi Dezső és Mucsy András tartották meg előadásait a filmkölcsonzói-irodai adminisztrációról, a filmről általában, a filmröngyölődésekről és a filmdramaturgiáról. Mindegyik előadó egy-egy előadásán megjelent Ferenczy Emil miniszteri tanácsos, mint az iparügyi minisztérium részéről az ipari tanfolyamok ellenőre, aki teljes megelégedését fejezte ki az előadásra került tananyag és az előadók kitűnő pedagógiai képessége fölött. A jövő héten kerül sorra Balogh László dr. m. o. tanácsos, Castiglione Henrik, Güttler Antal és Toldy Zoltán dr. előadásai a filmhatóságokról, a filmek beszerzéséről és reklámról, a filmkötésekről és a filmjogokról.

VINCZE MÁRTON TRAGIKUS HALÁLA A BÍRÓSÁG ELŐTT

Emlékeztet még az a megdöbbentő tragédia, amely ez év januárjában történt a *Hunnia Filmgyárban*. Vincze Márton fiatal rendezőre ráesett egy palló és halálraujtotta. A pallót csigaszervezet segítségével húzták fel a magasba, a tartó kötelek azonban nem voltak elég hosszúak, a deszka kicsúszott a hurokból és így zuhant le. Az ügyesség gondatlanságból okozott emberölés és súlyos testi sértés vétsége címén emelt vádat Vei Ferenc diszletezőmester, Janovics Zoltán munkavezető és Kónya János diszletezőmunkás ellen. A büntetőtörvényszék *Gáta*-tanácsa előtt a vádlottak azzal védekeztek, hogy Vinczének, mint szakembernek tudnia kellett a munka veszélyességéről, előzőleg még ő figyelmeztette a munkásokat, hogy távozzanak onnan, ha nincs dolguk. A szerencsétlenség pillanatában egy diszletezőmunkással vitakozott és így önmaga volt gondatlan. A törvényszék Vei Ferencet 500, Janovics Zoltánt és Kónya Jánost 200—200 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet megoklása szerint nem ügyeltek kellően arra, hogy a veszélyes területen senki se tartózkodhassék. Az ítélet jogerős.

SZELECZKY ZITÁT HAT HÓNAPRA ELTILTOTTA A SZINÉSZKAMARA FEGYELMI BÍRÓSÁGA A SZINPADI ÉS FILMMŰKÖDÉSTŐL

Szelezky Zita ismeretes szerepvisszaadás ügyében június 9-én, hétfőn délután ült össze a *Színművészeti Kamara* fegyelmi bírósága, hogy többszöri elhalasztás és új határnap kitűzése után ítéletet hozzon. A *Pozsonyi* Gábor dr. elnöklelte alatt lezajlott fegyelmi bírósági tárgyalás meghozta ítéletét, amely szerint Szelezky Zita szinpadi és filmműködését hat hónapra időtartamra felfüggesztette. Az ítélet ellen Szelezky Zita fellebbezést jelentett be a *Színművészeti Tanácshoz*.

RENNARD BÉLA, MEGVÁLT AZ UFÁTÓL

Többéves szolgálat után Rennard Béla, az *Uránia* Filmszínház igazgatója és az *Ufa* kölcsönosztályának cégvezetői minőségben vezetője, barátságos úton megvált mindkét vállalatától és rögtön elfoglalta új posztját a budapesti *Savoy Filmszínházban*, mint annak igazgatója, illetőleg társengedélyese. Őszinte örömmel gratulálunk a kiváló régi szakember önállóságához és meg vagyunk győződve arról, hogy Rennard Béla új szakmai elhelyezkedésében is, mint minden eddigi alkalmával, friss szellemmel fogja magasabbra emelni a vezetése alá került *Savoy Filmszínházat*, a fővárosnak ezt a nem régi, modern moziját.

A LEGIFJABB CSERÉPY

Örömmel adunk hírt arról, hogy a *Cserépy*-dinasztia ismét megszorodott. *Cserépy* Lászlónénak, szül. *Laky* Zsuzsannának a mult hétben egy kislánya születet, aki a keresztnevében a *Marika* nevet kapta. Őszintén gratulálunk a legújabb *Cserépy*-produkcióhoz.

A LUCE HIRADÓT A HUNNIA FORGALMAZZA

A *Luce* hirodót, amelyet eddig *Pflumm* Tibor dr. filmkölcsonzó vállalata hozott forgalomba, június 12-től a *Hunnia Filmgyár* filmelhelyező irodája forgalmazza.

ÚJ KESKENYFILM ÜZEMVEZETŐI ÉS GÉPKEZELŐI TANFOLYAM NYÍLIK

A *Budapesti M. Kir. Áll. Mechanikai és Elektromosipari Szakiskolán* (Budapest, VIII. Tavaszmező-u. 15.) keskeny mozgóképvezetői és gépkezelői tanfolyam nyílik meg. Elegendő számú jelentkező esetében mind a gépkezelői, mind az üzemvezetői szakot megnyitják. Az előadásokat a nappali órákban egész napon át tartják. Az üzemvezetői és a gépkezelői szakot csakis külön-külön lehet elvégezni. A tanfolyamra a tanfolyam elnökéhez intézett és a tanfolyam igazgatóságánál legkésőbb 1941. június 21-én déli 12 óráig benyújtott 2 pengős okmánybellel ellátott folyamodványban lehet jelentkezni. Feltételi és tandíj címén 35 pengő fizetendő. Érdeklődni lehet a tanfolyam igazgatóságánál (Budapest, VIII. Tavaszmező-u. 15.) Érdeklődőknek tájékoztatót küld a tanfolyam igazgatósága.

HALÁLOZÁS

Bodnár Vilma, a *Magyar Filmiroda* telefonközpontjának ismert vezetője, június 6-án elhunyt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint június 9-én volt a kerepesi úti temető halottasházából.

Mező Károly, a *Magyar Filmiroda* fiatal tisztviselője június 7-én 26 éves korában tragikus körülmények között elhunyt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint június 11-én volt a farkasréti temető halottasházából.

LAPSZEMLE

NEMZETŐR:

1941. VI. 9. T. *Konrád* Anna: *Szörényi Éva* nyilatkozik a *Nemzetőr*nek: *Két filmszerződést kaptam Németországban.*

PESTI UJSÁG:

1941. VI. 11. *Ne emeljék a mozihely-árat.*

SZABAD SZÓ:

1941. VI. 8. *Ratatics* István: *A film és a falu.*

SZÉPMŰVÉSZET:

1941. VI. *Baránszky-Jób* László: *A film esztétikája.*

ÚJ MAGYARSÁG:

1941. VI. 8. *Zilahy* Lajos *bonyodalmas pereskedése* a „*Zenebohócok*” körül. (Pótolhatatlan-e *Kabos* Gyula, avagy gazdasági pánikot okozott-e a második zsidótörvény?)

ENGEDÉLY-KITERJESZTÉST

keres őskeresztény szakember, kamarai tag, megfelelő tőkével.
Cím: *Mozgósínház, Lajosmizse.*

HELYREIGAZÍTÁS

Lapunk június 7-i számában, elnézés folytán, a mozgósínházak helyáremelésével kapcsolatos felhívás alá a *Magyar Mozgóképezemengedélyesek Országos Egyesülete* helyett az *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület* került, amit ezennel helyreigazítunk.

A METRO-VERSENYHÓNAP NYERTESEI

Mint ismeretes, április 13-tól május 24-ig zajlott le a *Metro* versenyhónap, amelyen 202 mozi vett részt. A *Metro* ebben az évben is 15 értékes ajándékkal jutalmazta a verseny nyertesait. Alkalmunk volt megtekinteni ezeket az ajándéktárgyakat amelyek között ezüst cigarettatárcsa, likőr- és dohányzókészlet, cocktail-készlet és egyéb praktikus dísztárgyak foglaltak helyet. A *Metro* versenyhónap 15 nyertese a következők: *Debrecen: Meteor; Budakeszi: Szanatórium; Szőreg: Mozgósínház; Gyöngyös: Mátra; Felsőgöd: Árpád; Sashalom: Fórum; Huszt: Magyar; Nagykanizsa: Városi; Kecskemét: Városi; Gödöllő: Uránia; Budapest: Fortuna-Liget; Budapest: Homeros; Szarvas: Frecska; Dombrád: Mozgósínház; Dunaharaszti: Mozgósínház.*

ELKÉSZÜLTÉK A FILMBÉRLETI ÉS SZÁLLÍTÁSI FELTÉTELEK

Az elmúlt héten, hosszabb tárgyalás után, végre aláírásra került az OMME és a MMOE részéről az új filmbérleti és szállítási feltételekkel kapcsolatos megállapodás. A küszöbön álló új évad filmkötéseinek alapjául szolgáló feltételeket a MMOE nyomtatásban is kiadja és azok rövidesen beszerezhetők lesznek az *Egyesület* hivatalos helyiségében.

HIVATALOS RÉSZ FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6
TELEFON: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ÁLELNÖK 183 073

Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság

198/1941. eln. sz.

Az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság 1941. évi június hó 1-étől június hó 7-éig tartott ülésein:

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. 65. sz. Reklámsorozat (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 16 m hosszúsú;

2. Következik két érdekes és fontos pere (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Gáspár Kolor filmgyárban 1938. évben készült, 109 m. hosszúsú;

3. Össztánc (Dancing Co-Ed) (Metro Goldwyn Mayer) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban készült, 2342 m hosszúsú;

4. Össztánc — előzetes (Dancing Co-Ed Trailer) (Metro Goldwyn Mayer) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban készült, 70 m hosszúsú;

5. Előadás előtt (Iniko alla musica) (Eco) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Luce filmgyárban készült, 413 m hosszúsú;

6. Magyar világhíradó 902. sz. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 260 m hosszúsú;

7. Rajzos híradó 75. sz. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában készült, 100 m hosszúsú;

8. Híradó filmszínház különkiadása 55. sz. (Országos tornász bajnokságok) (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában készült, 102 m hosszúsú;

9. Ufa világhíradó 89. sz. (Auslandstun-woche Nr. 89.) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1941. évben készült, 460 m hosszúsú;

10. 20th Century Fox hangos híradó XV. évf. 23. sz. (Fox Mavietone News) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1941. évben készült, 293 m hosszúsú;

11. Luce világhíradó 72. sz. (Dr. Flumm) hangos riport 1 felvonásban, a Luce filmgyárban 1941. évben készült, 235 m hosszúsú;

12. Mintaházaspár (Die glücklichste Ehe der Welt) (Vass József filmkölcsönző) G. M. b. H. filmgyárban 1937. évben kéhangos vígjáték 5 felvonásban, a Donau G. M. b. H. filmgyárban, 1937. évben készült, 2482 m hosszúsú;

13. Mintaházaspár — előzetes (Die glücklichste Ehe der Welt Vorspann) (Vass József filmkölcsönző) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Donau G. M. b. H. filmgyárban, 1937. évben készült, 100 m hosszúsú;

14. A 4711-es kölni víz (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1941. évben készült, 64 m hosszúsú;

15. Acélkaraván — előzetes (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 75 m hosszúsú;

16. Pekingi lány — előzetes (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1940. évben készült, 100 m hosszúsú;

17. Shanghai express — előzetes (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban, 1938. évben készült, 109 m hosszúsú;

18. Kék csillag — előzetes (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 115 m hosszúsú;

19. Szerelmem zsarnoka — előzetes (Deák filmkölcsönző) hangos reklám 1 felvonásban, a Discina filmgyárban 1939. évben készült, 125 m hosszúsú;

20. Rácsnélküli börtön — előzetes (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Cipra filmgyárban, 1938. évben készült, 136 m hosszúsú;

21. Némét állatparadicsom (Vadaskert Schorfheiden) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1936. évben készült, 430 m. hosszúsú;

22. Lesz, ami lesz — előzetes (Hunnia) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1941. évben készült, 11 m. hosszúsú;

23. Leányintézet — előzetes (Deák filmkölcsönző) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1936. évben készült, 115 m hosszúsú;

24. Nyereg és gyeplő művészete (A hanneri katonai lovagló- és hajtóiskola) Universum filmgyárban, 1939. évben készült, 508 m hosszúsú;

25. Szín pompás állatvilág (Bunte Kriechtiervelt) (Ufa) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1941. évben készült, 372 m hosszúsú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképezemekben szabad bemutatni:

Tiszavirág (Palatinus) hangos dráma 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 850 m hosszúsú keskeny mozgófényképet.

c) Előadásra alkalmasnak találta, de eltöltötte, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

Mákvirágok (Club des Anstocrats) (Pegazus) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Studio-Clinchy filmgyárban 1939. évben készült, 2370 m hosszúsú mozgófényképet.

d) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. Aratás (M. F. I.) néma riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 65 m hosszúsú;

2. Rendőr kutyabemutató (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 24 m hosszúsú;

3. Erdélyi kupa (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 28 m hosszúsú;

4. Országos tornász bajnokságok (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 102 m hosszúsú;

5. A kávédaráló története (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 107 m hosszúsú mozgófényképeket.

Budapest, 1941. évi június hó 7-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

KOVÁTS BÉLA

VIII., József-körút 19.

Telefon: 143-142

FILMREKLÁM

HANGLEMEZ

DIAPOZITIV

CELO-FÉNYREKLÁM

Actio Catholica Országos Elnökségének
színházi és filmalosztálya, IV., Ferenciek-
tere, 7. Tel.: 183-738, 185-243.

Adler Ferenc mozib rendezés és mozikép-
viselet, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.:
225-759.

Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I.
Telefon: 125-240.

Alfa film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:
422-578.

Apolló filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-
körút 9-11., II. em. Tel.: 222-212.

Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22.
Telefon: 149-489.

Atelier film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
422-584. Raktár a házban.

Aurora film, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Telefon: 221-133.

Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér
15. Tel.: 132-940.

Bauer vetítógép és adaptérek (Bosch
Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.:
299-180.

Bel- és külföldi filmellenőrző kft., VII.,
Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.

Brückner János mérnök, az MMOE szak-
értője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon:
457-650, vagy Mechanikai és Elektro-
mosipari szakiskola, Tel.: 130-293.

Byess reklám, VIII., Népszínház-utca 14.
Telefon: 138-091.

Centrum filmszolgálat, VII., Erzsébet-krt.
9-11., IV. Tel.: 423-339.

Cinema, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:
422-582. Raktár a házban.

Csepregy film, VII., Erzsébet-krt. 9-11.
Telefon: 221-022 és 221-021.

Cserépy Arzén filmgyártóvállalat, IV.,
Kecskeméti-u. 19. I. Tel.: 184-705.

Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:
222-106. Raktár a házban.

Déliab film, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Telefon: 428-155.

Diapozitívkészítő üzem, Fekete György,
VIII., József-körút 9. (az udvarban).

Diary laboratórium, VII., Rottenbiller-
utca 19. Tel.: 427-148.

Duna Film VII., Rákóczi-út 40. Telefon:
225-040.

Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon:
225-404. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21.
Telefon: 342-984.

Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.:
337-578.

Electric kinotechnikai vállalat, VIII., Rökk
Szilárd-utca 18. Tel.: 344-782.

Erdélyi filmgyártó kft., VII., Erzsébet-
körút 8. Telefon: 420-199.

Farkas J. M. reklámvállalat, VIII., József-
körút 19. Telefon: 132-805.

Fehér Endre, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
423-544.

Ferrania, V., Gróf Tisza István-utca 18.
Telefon: 129-139.

Filmatyp laboratórium, XIV., Szentos-u.
60. Telefon: 496-371.

Filmcoenzura, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-
072. alelnök: 183-073.

Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9.
Tel.: 224-091., 225-089.

Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8.
Telefon: 221-609 és 220-497.

Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer
J., VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Tel.: 130-
805.

Filmpari laboratórium, XIV., Fűrész-u.
95. Telefon: 497-716.

Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Tel.: *424-555.

Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u.
19. Tel.: 349-414.

Fox film, VII., Rákóczi-út 9. Telefon:
139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-
tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.

Grawatsch Ottó, VIII., József-krt. 71. Tel.:
145-193.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM
kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey An-
dor-utca 7. Tel.: 499-752.

Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.:
297-999.

Hamza film kft., VII., Erzsébet-körút 8.
Telefon: 220-038.

Harmonia film, VII., Akácfa-utca 7. Tel.:
225-487. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21.
Telefon: 342-984.

Hausz Mária filmkölcsonzó és filmgyártó
kft., VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.:
225-209.

Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.:
115-947.

Helikon filmvállalat, VIII., Rökk Szilárd-
utca 18. Tel.: 344-782.

SZAKMAI CÍMTÁR

Hirsch és Tsuk, VII., Dohány-utca 4.
(Kamara mozi). Tel.: 423-903.

Hungária film kft., VII., Erzsébet-krt. 8.
Tel.: 422-010.

Hunnia filmhelyező irodája, VII., Erzsé-
bet-körút 9-11. Tel.: 424-130, 424-138,
424-139. Sajtóosztály: 223-212.

Hunnia filmgyár Rt. (Filmpari Alap), XIV.,
Gyarmat-u. 30. Tel.: 297-999., 297-622.,
297-085.

Ibusz filmszállító, VII., Erzsébet-körút
9-11. Tel.: 224-080.

Imago filmelőállító és forgalombahozó
kft., VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 225-487.

Inkey Tibor filmállományképzés, filmfotó
üzem, IV., Múzeum-krt. 3. Tel.: 380-466.

Kamara, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-
855, 422-961.

Karossa foto, filmfotótechnikai laborató-
rium, VII., Rákóczi-út 8/a. Tel.: 223-507.

Kárpát film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
422-577, 220-299. Raktár a házban.

Kino film, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.:
136-942. Raktár a házban.

Kino fotó, XIV., Thököly-út 150. Tel.:
496-602.

Kodak, V., Báthory-u. 6. Telefon: 114-158,
114-184.

Koncz Film kft., VII., Erzsébet-krt. 9-
11. Tel.: 220-830.

Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsé-
bet-körút 9-11., III. 6. Tel.: 422-574.

Kovács és Faludt laboratórium, XIV.,
Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron
műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.:
297-487.

Kováts Béla filmreklám, hanglemez, dia-
pozitív, VIII., József-körút 19. Telefon:
143-142.

Kovács Emil és Társa, VII., Erzsébet-krt.
8. Tel.: 421-948. Raktár a házban.

Központi filmkezelő VII., Erzsébet-körút
9-11. Tel.: 224-494, 224-098.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV.,
Bácskay-utca 29/b. Tel.: 496-741.

Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.:
297-076.

Léna film, Lévai-Nagy filmgyártó és köl-
csönző kft. VII., Erzsébet-körút 13. Tel.:
223-066.

MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.:
220-855., 422-961. Szerkesztő: Váci De-
zső, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.

Magyar Filmiroda Rt., IX., Könyves
Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7
órától reggel 9 óráig valamint vasár- és
ünneppal: 146-343. Játékfilmgyártás:
146-342. Színeszözlözők: 140-727. Felirat-
készítő üzem: 139-211. Híradókiadás:
VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510.

Fényképező: VIII., Sándor-u. 5-7.
Telefon: 145-510. Filmkölcsonzó-osztály:
VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-099.

Magyar Irók Filmje Rt., Gyártási iroda:
XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

MIF kölcsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 13.
Tel.: 420-796, 420-798.

Magyar Mozgófényképgépezők Országos
Egyesülete, VIII., Népszínház-u. 19.
Tel.: 337-598.

Malomvízi reklámservice, XIV., Hungária-
körút 148. Tel.: 420-200.

MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Telefon:
136-005.

Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.:
132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19.
Telefon: 349-414.

Meinert Mór mechanikai és mozgókép-
kereskedelmi vállalata, VIII., József-
körút 21. Tel.: 133-877.

Mester Film, Filmkölcsonzó, VII., Erzsébet-
körút 9-11. IV. em. Tel.: 427-167, 228-
498. Gyártási iroda: XIV., Thököly-út
116. Telefon: 296-269.

Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér
3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a ház-
ban.

Modern Film kft., VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 222-000.

Molnár Ferenc vetítőszen-kereskedő, VII.,
Erzsébet-krt. 8. Tel.: 140-736, 222-105.

Mozgóképezési Rt. kölcsönosztálya, VII.,
Akácfa-utca 4. Telefon: 227-650. Rak-
tár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Művelődés filmgyártó és terjesztő kft.,
VII., Rákóczi-út 44. II. Tel.: 422-925.

Népszínház, VIII., Rákóczi-út 11. Tel.:
422-925.

Népszínház, VIII., Rákóczi-út 11. Tel.:
422-925.

Népszínház, VIII., Rákóczi-út 11. Tel.:
422-925.

Népszínház, VIII., Rákóczi-út 11. Tel.:
422-925.

New York kávéház, VII., Erzsébet-körút
9-11. Tel.: 425-318, 424-962.

Objectiv film, VII., Erzsébet-körút 8. sz.
Tel.: 422-580.

Oktatófilm Kirendeltség, VIII., Csepregy-
utca 4. Tel.: 330-926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon
A. G. mozigépeinek képviselője, VIII.,
Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:
143-013.

Országos Nemzeti Filmbizottság. VI. ker.,
Andrássy-út 69. Tel.: 420-794.

Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16.
Telefon: 155-992.

Palatinus film, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Telefon: *424-150.

Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13.
Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-
körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.

Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thö-
köly-út 61. Tel.: 497-775.

Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII.,
Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-294.

Panoráma film, VII., Rákóczi-út 30. Tel.:
225-861.

Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59.
Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.

Pásztor Béla, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Telefon: 225-761.

Pátia film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19.
Tel.: 349-414.

Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz.
Tel.: 225-405.

Petsman Ferenc, VIII., Mária-utca 19. sz.
Tel.: 136-449.

Petsman László, VI., Teréz-körút 3. sz.
Tel.: 425-127. Csillaghegy: 163-429.

Pflumm Tibor dr. filmkölcsonzóvállalata,
VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 224-293.

Phöbus filmkölcsonzó, VII., Erzsébet-krt.
8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.

P. Kiss Pál grafikai műterem, VIII.,
Rákóczi-út 23. Tel.: 137-531.

Püspöki Nándor, magyar kultúrfilmter-
jesztő, VII., Rottenbiller-utca 5/b. Te-
lefon: 228-558.

Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.:
132-201, 131-960.

Radó-Orbán mutáció, VIII., Népszínház-
utca 14. Telefon: 138-091.

Reflektor film, VIII., Sándor-tér 4. Tel.:
142-529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u.
20. Telefon: 140-722.

Reklámservice, Bydeskuty Lajos, Erzsébet-
körút 9-11. Tel.: 424-554.

Schilling Gyula, VII., Rózsa-utca 33. Tel.:
428-768.

Sinus hangos filmservice, V., Pannónia-u.
44. Tel.: 493-957., állandó ügyelet.

Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
222-618. Raktár a házban.

Stílus filmdiszlettervező és kivitelező vál-
lat, XIV., Gyarmat-u. 19. Tel.: 297-999.

Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő kft.,
VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.

Székely Sándor mérnök, V., Pozsonyi-út
40. Tel.: 292-506.

Szénássy-Macsássy színes trükkfilmek,
IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.

Takács film, XIV., Thököly-út 116. Tel.:
496-125.

Tobis film, VII., Rákóczi-út 52. T.: 223-435.

Telefongyár Rt., XIV., Hungária-körút 126
-128. sz. Tel.: 297-930.

Turul Szépművés Filmgyártó és Filmter-
jesztő Szövetkezet, VIII., József-krt. 35.
Telefon: 330-766. Kölcsönosztály: VII.,
Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183.

Turul Szövetség Szépművés B. E. vetítő-
mozgalmi törzs, VII., Rákóczi-út 42.
II. em. Telefon: 225-212.

Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.:
183-858. Raktár a házban. Tel.: 389-036.

Universal film, VIII., Népszínház-u. 21.
Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.

Valter reklámanyagkölcsonzó, VII., Erzsé-
bet-körút 8. Tel.: 222-108.

Váci Dezső, a MAGYAR FILM szerkesz-
tője. Iroda: Metro: VIII., Sándor-tér 3.
Telefon: 144-424, 144-425. Lakás: VIII.,
Üllői-út 42. Telefon: 136-386.

Viktória kisfilmkölcsonzó, VIII., Rákóczi-
út 12. Tel.: 225-404.

Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII.,
Erzsébet-körút 8. Tel.: 423-544.

Warner Bros. First National, VIII., József-
körút 30-32. Tel.: 132-590, 142-464.
Raktár: VIII., Népszínház-utca 13. Tel.:
144-317.

Yull Film, XIV., Stefánia-út 71. Telefon:
297-657.

MAGYAR

FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941. JUNIUS 21.

EGYES SZÁM ÁRA 60 FILLÉR

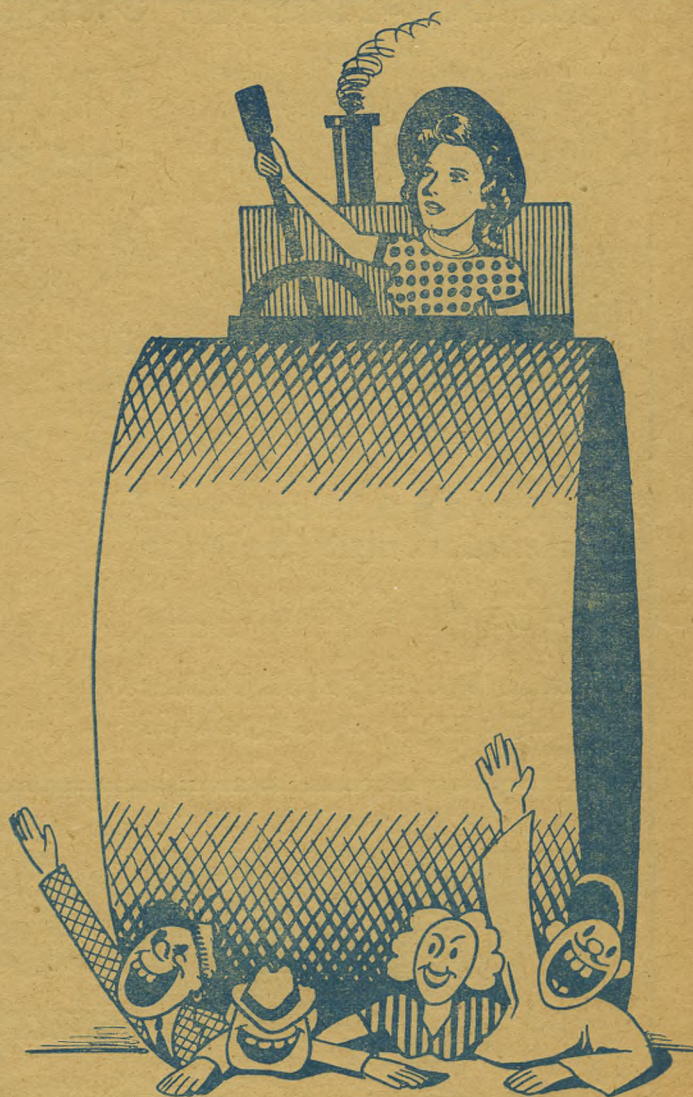
III. ÉVFOLYAM 25. SZÁM

A fővárosban és az egész országban

LEHENGERELTE

a közönséget az új H. M. vigjáték!

Budapest, 4 premierszínháza
Sopron, Nyiregyháza, Debrecen,
Miskolc, Marosvásárhely, Kecskemét, stb. s.b. közönsége
halálra kacagta magát!

LEDES ELLENFÉL

HAUSZ MÁRIA

FILMKÖLCSÖNZŐ ÉS FILMGYÁRTÓ CÉG
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 9-11

TEL.: 225-209